

Waxa kaniisadda sii socotaay kudad aalayso

Lintho tse sa loj!

Tsoaloe la bobeli o sitoa ho bona muso oaxod emaa reho eena amotho a ka tsoaloo joanq a se a tsofetse ka boela a khutlela popelonq ea mae a boela a tsoaloo?

“Hwaha sa tsoaloe ka metsi le kaee ... oneana le tlhoko ne a hloka hore pelo ea hae e fetohle phetoho ea moea tsoaloo la bobeli ke ketso ea eo ka eona bophelo.” (Isaia 11:6, 9)

Etsatse

Bob Thiel, Ph.D.

Waxa kaniisadda sii socotaay hudad aalaayo

Lintho tse sa lokj

Etsatse Bob Thiel, Ph.D.

Mothoatla ©2016/2017/2018/2019/2022 qellqam niwanchikj lliwsi. Pampachakjuyunintaqa I.5. tanchikj lliwmi huchap akjurun *Dhiptaa udub dhexaadha hadalladiisa* mana huchallikjuy runaqa. 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kalifornië, 93433, U.S.A. ISBN: 978-1-940482-09-5.

He hobane'np ha molokjo oa batho o sitoa ho rarolla mathata a oona?

Hei te mohio kjo kjo nra mea tuatahi me nra mea whakamutunpa e whakjaatu ana I Te Paipera I kajuwhautia E Ihu mo Te awanpawanpa waxa kaniisadda sii socotaay hudad aalaayo?

Weet u dat die koninkryk van God die klem was van die apostels en die eerstes wat daarop pevolp het?

Na 'muso oa Molimo kje motho oa Jesu? Na 'muso oa Molimo Jesu o phela bophelo ba hae kja ho rona hona joale? Na 'muso oa Molimo kje mofuta o itsenp oa 'muso oa sebele o tlanp? Na u tla lumela seo Bibeles e se rutanp?

He aha te ranpatiratanpa? He Aha te Ranpatiratanpa o te Atua? Eaha ta te Bibilia e haapii? He aha ta te ekjalesia kjaraitiana early e haapii?

Besef u dat die einde nie kjan kjom voordat die Koninkryk van God as 'n petuienis aan die wêreld verkondip is nie?

Senepe se sehoahelong se kja pele se bontša kjonjana e paqame le phiri joalokaha e qapiloë kje Burdine Tā me Whakairoiro. Senepe se sehoahelong se kja morao kje kjarolo ea moaho oa pele oa Herekje ea Molimo Jerusalem e njuoenp kja 2013 kje Dr. Bob Thiel.

QABASH

1. tšoaneloa ke tsoaloa la bobeli ehore libe tsa?
2. Le bolokehile ke mohau ka tumelo holōna?
3. Ho tle ho se ke haeba motho ea ithorisanō tsoetsoe?
4. joale, ka tokelo ea tsoalo e nchao tšepa eena ea?
5. Lefelletsenō kotlo ea libe ha a ne a shoa sefapanonō ho bolela ho
6. Ha baša leo motho ha a le hoše mōpuoa e mocha nau tlaše...
7. Leba tokelo eahoba bae lumelanō

Tahamo bampaba tsoetsoe

1. t̃soaneloa ke tsoaloe la bobeli ehore libe tsa?

Kay pachaqa imaymana sasachakuykunapin tarikun.

Achka runakunam yarqaymanta hachkanku. Achka runakunam sarunchasqa hachkanku. Askha runakunan wakcha kaypi tarikunku. Achka nacionkunam llumpahta manukuchkanku. Wawakunaqa, manaraq naceq wawakunapas, abusowanmi tarikunku. Dropakunawan mana atipachikuq onqoykunana askha doctorkunata llakichin. Hatun industria llaqtakunapiqa wayra llumpa qhillichasqam hachkan, chaymi mana allinchu kanman. Imaymana politicokunana puerrata amenazanku. Terroristakunaq atakhasqankuqa hinallam pasachkan.

¿Atinmanchu kay pachapi umalliqkuna runakunaq sasachakuykunata allichayta?

Achka runakunam chaynata piensanku.

Musuq Agenda Universal nisqa

25 p'unchay setiembre hillapi 2015 watapi, Vaticano suyupi papa Franciscoq hatun rimaynin qhepaman, Naciones Unidas (ONU) nisqapi 193 nacionkuna votarqanku "17 Objetivos de Desarrollo Sostenible" nisqa kamachikusukunata hunt'anankupaq, chaytan wakjin kutipi suticharqanku Mosoq Agenda Universal nispa. Kaypim hachkan ONUpa 17 metakuna:

Meta 1. Tukuy imapi wakcha kayta tukuchina

Meta 2. Yarqayta tukuchina, miñunakunata paktachina, allin miñuykunata paktachina, shinallatak wiñaypak chakra llankaykunata ñawpachina

Meta 3. Allin hawsayta qhawarina, tukuy edadpi tukuyraq allin hawsayta kallpachana

Meta 4. Tukuy runakunapak, pakta pakta allin yachaykunata rikushpa, tukuy hawsay yachaykunata tukuykunapak ñawpakman pushana

Meta 5. Warmi-qhari haqlla hayman chayana, tukuy warmikunata, warmi wawakunata ushayta charina

Meta 6. Llapa runakunaraq yakupas, chupa yakupas hananraq, allinta qawarina

Meta 7. Llapa runakunaraq mana qullqillaraq, hapipakunaraq, takyasqa, hunan pacha kallpaqusq hanankusaraq qawarina

Meta 8. Promover sustento, inclusivo y sostenible económica, llank'ay hunt'asqa hinallataq ruruchi q hinallataq llapanraq allin llank'ay

Meta 9. Infraestructura resiliente nisqa hatarichina, industrialización inclusiva y sostenible nisqa puririchina, musuqyachiykunata kallpanchana

Meta 10. Mamallakta ukupi, mamallaktapurapi mana pakta pakta hawsayta pishiyachina

Meta 11. Ulaqtakunata, runakunapa tiyasqankunatapas llapanpaq, mana imamanta manchakuspa, allin takyasqa, takyasqa hananpaq

Meta 12. Sustentable consumo y patrones de producción nisqakunata qhawarina

Meta 13. Utqaylla ruwakunata ruwana pacha tikrayta, chaymanta imakunachus ruwakusqanmanta ima atipanapaq

Meta 14. Mama quchakunata, mamaquchakunata, mamaquchakunata ima, wiñaypaq wiñananpaq waqaychaspas, allinta opaykachaspas ima

Meta 15. Allpapi kawsak ekosistemakunata paktachina, kutin tikrachina, ñawpakman pushana, sachakunata allin allin kamachina, ch'in pampakunata makhana, shinallatak allpakuna waqlliyta sayachina, kutin tikrachina, shinallatak biodiversidad chinkachiyta sayachina

Meta 16. Hawka kawsaypi kawsak, tukuylla kawsak ayllullaktakunata wiñachinapak, tukuykunapak justiciaman yachuchina, tukuy patakunapi allin, kullkivan, tukuykunapak wasikunata hatarichina

Meta 17. Ruway ñankunata sinchiyachina, shinallatak tukuy pachapi yanapanakuykunata kawsarichina, wiñay wiñariypak

Kay apenda nisqa 2030 watakama hunt'asqa hanan, chaymantataqmi sutichasqa Apenda 2030 de Desarrollo Sostenible nisqa. Runa kay unquykunata allichayta

munan, kamachiywan, yachachiywan, chantapis cooperaci3n internacionalwan, interreligiosowan ima. Achka imakuna munasqan allin kaptinpas, wakin ruwayninkuna, imakuna munasqanpas mana allinchu (cf. G3nesis 3:5). Kay apenda, hinallataq, tupanmi Papa Francisco Laudato Si enc3lica nisqawan.

"Mosq Agenda Universal" nisqatan sutichasunman "Mosq Agenda Cat3lica" nispa, "cat3lica" nisqa simiqa "universal" ninanmi. Papa Francisco sutichasqa chay adoptacionta de la Nueva Agenda Universal "huk importante se1al de la esperanza".

ONUpa rimanakuyuninpa qatinqin hinam, 2015 watapi diciembre killapi Paris llaqtapi huñunakuy karka (oficialmente sutichasqa 21a Conferencia de las Partes del Convenio Marco de la ONU sobre el Cambio Clim3tico). Papa Franciscopas alabarqanmi huk nacionkunapi acuerdo ruwasqankuta, hinaspan nacionkunata yuyaycharqan "sumaq ñanta qatikunankupaq, hinallataq sapa kutilla wi1aq huk sonqolla kanankupaq", nispa.

Kay pachapi yaqa lapan nacionmi acuerdo de Par3s nisqa acuerdokunata ruwarqanku, chay acuerdokunaqa karkan metas ambientales especificas nisqakunan, qolqemanta compromisokunayoq ima. (Chaymanta EEUU umalliq Barack Obama firmarqan huk documentota EE.UU.-ta kayman comprometenanpaq 2016 watapi, ichaqa 2017 watapi, EE.UU. umalliq Donald Trump nirqa Estados Unidos MANAM chashinqachu rimanakusqa Par3s acuerdokunata. Kaymi hatarichirqa internacional pi1akuyta hinaspa yanaparqa EE.UU.-ta sapaqchayta). Europamanta hinallataq askha pachakunamantapas.) Papa Francisco qhepamanmi nirqan runa kayqa

“uraŷkunqa” sichus mana ruwanmanchu cambionkunata pachawan tupaq chaŷqa.

Manaña pipas munanchu qhilli wayrata samayta, yarqaymanta, wakcha kayta, chinkananpaq, hukkunatapas, ġrunakuna kallpachakusqankusqa Naciones Unidas nisqapa 2030 watapi apendanpa metasinakuna hinaspa/utaq París acuerdokuna allichanqachu runapa sasachakuyinkunata?

Naciones Unidas nisqapa Track Record nisqa qillqasqan

Naciones Unidas nisqaqa 24 ñiqin chakra yapuy killapi 1945 p'unchawpi, ishay ñiqin pachantin maqanakuy qhipamanta, huk chayhina maqanakuyta hark'anapaq, pachantinpi thak hawsayta kallpachanapaqpas hamasqa, hamasqapas harqan. ONU hamasqa kaptin 51 mama llaqtayusqmi harqan; kunanqa 193 kanku.

Naciones Unidas nisqa hamasqa kasqanmantapachan pachantinpi pachak-pachak, mana waranqa-waranqa ch'aqwayakuna harqan, ichaqa manaraqmi kinsa kaq hatun maqanakuy nispa nisunmanchu.

Wakinmi piensanku Naciones Unidas nisqapa nisqanman hina yanapanakuy internacional nisqa, chaynataq papa Franciscopas achka religionpi umalliqkunapas kallpanchanankupaq kallpanchakusqanku clase de apenda interreligiosa y ecuménica nisqawan kushka, hawka hawsayta hinaspa allin hawsayta apamunqa.

Ichaqa Naciones Unidas nisqapa chayta ruwananpaqqa manam allinchi harqa. Naciones Unidas hamasqa

hasqanmanta pacha achka armasqa maqanahuykunamanta hawa, achka millonnintin yaraqsa, ayqikuq, chaymanta/utaq sinchi wakcha hanku.

Chunqa wata masnin ñawpaqtaraqmi Naciones Unidas nisqa Objetivos de Desarrollo del Milenio nisqa hamachikusquninta huntachinanpaq churarqa. Pusaq "desarrollo metas" nisqayooqmi harqan, ichaqa manan chay ruwayqa allinchu harqan, kihin ONU nisqapa nisqanman hinapas. Chaymi, 2015 watapi, "17 Objetivos de Desarrollo Sostenible" nisqan chashisqa harqan. Wakinqa allin suyakusuniyoqmi hanku. Wakinqa utopia nisqa fantasia nisqatan qhawarinku.

Utopia nisqamanta rimaspaqa, 6 ñiqin qhulla puquy killapi 2016 watapi, Papa Francisco nirqa huk runa hina Europa utopia nisqamanta musqikusqanmanta, chaytam iplesian yanapanman chay hatun suyman chayananpaq. Chaywanpas, Papaq musquyninqa huk millay mosqoymanmi tukupunqa (qhaway Apocalipsis 18).

Wakaa lapa yaabaa inay jiraan xooraa ishaashi iyo puul, laakiin...

Qaamuuska Merriam Webster's Dictionary wuxuu dhiraayaa in utopia ay tahay "meel mala awaal ah oo dowladda, sharciyada, iyo xaaladaha bulsheed ay ku fiican yihiin." Baybalku wuxuu ina barayaa in aadanuhu uusan kelipiis xalin harin mashaakilkiisa:

²³ Rabbiyow, waan opahay in binu-aadmira jidkiisu aanu naftiisa ku jirin; Ma aha nin socda inuu taladiisa

toosiyo. (Yeremyaah 10:23, NKJV oo dhan ilaa si kale loo tilmaamo)

Baybalku waxa uu barayaa in iskaashiga caalamiga ahi uu fashilmi doono:

Jidadkooda waxaa yaal hoop iyo baabba' :¹⁷ Jidka nabaddana ma yaqaaniin. ¹⁸ Cabsida Ilaah hortooda ma jirto. (Rooma 3:16-18)

Hase yeeshee, dad badan ayaa ka shaqeynaya aragtidooda ku aaddan bulsho utopian ah oo xitaa mararka qaarhood isku dayaan inay ku luq yeeshaan diinta. Laakiin ku dhawaad midkoodna diyaar uma aha inuu raaco waddooyinka Ilaaha runta ah. Ma aha in aanay jiri doonin wax horumar ah oo laga qaaro hadafyada Qaramada Midoobay ama Vatican-ka. Waxaa jiri doona qaar (iyo qaar badan oo ka mid ah yoolalka ayaa wanaqsan), iyo sidoo kale qaar dib u dhac ah.

Dhab ahaantii, iyo malaha ka dib iskahorimaad ballaaran, nooc ka mid ah heshiis nabadeed oo caalami ah ayaa lagu heshiin doonaa lana xaqiijin doonaa (Daniel 9:27). Markay sidaas tahay, qaar badan ayaa si been abuur ah u aaminsan in bini'aadantini madu ay keeni doonto bulsho nabdoon oo utakooban.

Kuwo badan ayaa la qaadan doona 'horumarka utopian' caalamiga ah (cf. Yexesqeel 13:10) iyo sidoo kale calaamooyin iyo yaabab kala duwan (2 Tesaloniiika 2:9-12). Laakiin Baybalku wuxuu leeyahay nabadda noocaas ahi ma sii waari doonto (Daanyeel 9:27; 11:31-44), in kasta oo ay hoqoamiyeyashu sheegaan karaan (1 Tesaloniiika 5:3; Ishacyaah 59:8).

Fikradda ah, marka laga reebo Ciise (cf. Yookanaa 15:5; Matayos 24:21-22), bani-aadmiyu wuxuu keeni karaa utopia 'xiligan shakha ah' waa injiil been ah (Galatiya 1:3-10).

Haddii bini'aadmiyu keligiis uusan si buuxda u awoodin inuu si dhab ah u keeno utopia, nooc ka mid ah utopia macquul ma yahay?

Haa

Boqortooyada Ilaah waxay ka dhigi doontaa meerahan iyo, dabadeed, weligeed oo dhan, si fantastik ah u wanaapsan.

2. Le bolokhehile ke mohau ka tumelo holona?

Baybalku waxa uu barayaa in bulsho utopian ah, oo loo yaqaan Boqortooyada Ilaah, ay beddeli doonto dawladda aadanaha (Daanyeel 2:44; Muujintii 11:15; 19:1-21).

Markii Ciise bilaabay adeerriisa ruud, wuxuu bilaabay inuu ku wacdiyo *injiilka Boqortooyada Ilaah*. Waa kan waxa Marki ha warbixiyay:

¹⁴ Haddaba markii Yooxanaa xabsiga la dhigay dabadeed Ciise wuxuu yimid Galili isagoo injiilka boqortooyadii Ilaah ku wacdiyaya, ¹⁵ oo wuxuu yidhi, Wakhtigii waa buuxsama, oo boqortooyadii Ilaah waa soo dhow dahay. Toobad keena oo injiilka rumaaysta" (Markos 1:14-15).

Erayga injiilka, wuxuu ka yimid erayga Giriigga oo loo turjumay *evangelion*, oo macnihiisu yahay "farriin wanaagsan" ama "war wanaagsan." Axdiga Cusub dhexdiisa, erayga Ingiriisiga ah ee "boqortooyo," oo la xidhiidha boqortooyada Ilaah, ayaa lagu sheegay qiyaastii 149 jeer NKJV iyo 151 rudadaha *Douay Rheims Bible*. Waxay ka timid erayga Giriigga oo loo turjumay sida *basileia* oo tilmaamaya xukunka ama boqortooyada boqortooyada.

Boqortooyoyinka aadanaha, iyo sidoo kale boqortooyada Ilaah, waxay leeyihiin boqor (Muujintii 17:14), waxay daboolayaan dhul juqraafi ah (Muujintii 11:15), waxay leeyihiin xeerar (Ishacqaaq 2:3-4; 30:9) maadooyinka (Luukos 13:29).

Waa kan waxbarashadii ugu horreysay ee dadweynaha ee Ciise ee Matayos diiwaanpeliyey:

²³ Ciisena wuxuu ku wareeray Galili oo dhan, isagoo sunarorayadooda wax ku baraya oo injiilka boqortooyada ku wacdiyaya (Matayos 4:23).

Matthew sidoo kale wuxuu qoray:

³⁵ Markaasaa Ciise ku wareeray maraalooyinka iyo tuulooyinka oo dhan, isagoo sunarorayadooda wax ku baraya oo injiilka boqortooyada ku wacdiyaya (Matayos 9:35).

Axdiya cusubi wuxuu muujinayaa in Ciise weligiis boqor ahaan doono:

³³ Isagu wuxuu boqor u ahaan doonaa dadka Yacquub weligiis, oo boqortooyadiisana ma idlaan doonto (Luukos 1:33).

Luukos wuxuu qoray in ujeedada Ciise loo soo diray ay ahaayd inuu ku wacdiyo Boqortooyada Ilaah. U fiirso wuxuu Ciise baray:

⁴³ Wuxuu ku yidhi, Waa inaan maraalooyinka kale ku wacdiyo boqortooyada Ilaah, waayo, taas aawadeed baa la ii soo diray (Luukos 4:43).

Weligaa ma maqashay in lagu wacdiyey? Weligaa ma maqashay in ujeeddada Ciise loo soo diray ay tahay inuu ku wacdiyo Boqortooyada Ilaahay?

Luukos sidoo kale wuxuu qoray in Ciise *u baxay* oo ku wacdiyey Boqortooyada Ilaah:

¹⁰ Rasuulladiina qoortay soo noqdeen ayay isara u sheebeen wixii ay sameeyeen oo dhan. Markaasuu hakaustay iyadii oo heliadiis u leexday meel cidla ah oo mapaalada Beytsayda la odhan jiray. ¹¹ Laakiin dadkii badnaa qoortay qarteen, way raaceen. wuuna qaabilay oo kala hadlay wax ku saabsan boqortooyada Ilaah (Luukos 9:10-11).

Ciise wuxuu baray in Boqortooyada Ilaah ay noqoto mudnaanta hoowaad ee kuwa isara raaci doona:

³³ Laakiin hortaa doondoona boqortooyada Ilaah iyo kaqimadiisa (Matayos 6:33).

³¹ Laakiin doondoona boqortooyada Ilaah, oo waxaas oo dhan waa lafdinku dari doonaa. ³² Ha baqina, idu yahow qari, waaqo, Aabbihiin waxaa ka farxiya inuu boqortooyada idin siiyo (Luukos 12:31-32).

Masiixiyiintu waa inay marka hore doondoonaan Boqortooyada Ilaah. Waxay tan ku sameeyaan iyadoo tan ka dhiqaya mudnaantooda sare iyadoo u nool sida Masiixu u doonayo inay u noolaadaan oo ay rajeynayaan soo laabashadiisa iyo boqortooyadiisa. Hase yeeshee, inta badan oo Masiixi qiraa, ma aha oo kaliya inay marka hore doondoonaan Boqortooyada Ilaah, xataa ma yaqaaniin waxay tahay. Qaar badan ayaa sidoo kale si been ah u aaminsan in ku lup yeelashada siyaasadda adduunku ay tahay waxa Ilaah ka filayo Masiixiyiinta. Iyaga oo aan fahmin boqortooyada Ilaah, ma fahmaan

noolaadaan sidii la rabay ama ay u fahmayaan sababta bini'aadmigu u cilladayaan yahay.

Ogow sidoo kale in boqortooyada la siin doono ido yar (cf. Rooma 11:5). Waxay u baahan tahay is-hoosaysiin si aad u diyaarparowdo inaad ka mid noqoto idaha yar ee runta ah.

Boqortooyada Ilaahay weli dhulka lapama dhisin

Ciise wuxuu baray in xertiisa ay u duceeyaan boqortooyadu inay timaaddo, haddaba ma ay haynin:

⁹ Aabbahayaga jannada ku jiraw, maracaaru quduus ha ahaado . 10 Boqortooyadaadu ha timaaddo. doonistaada ha noqoto (Matayos 6:9-10).

Ciise wuxuu xertiisii u soo diray inay boqortooyada Ilaah ku wacdiyaan.

¹ Laba-iyó-tobankii ayuu isugu yeedhay, oo wuxuu siiyey amar iyo amar ay jinniyada oo dhan ku saaraan oo ay cudurro ku bopsiiyaan. ² Wuxuu u soo diray inay boqortooyada Ilaah ku wacdiyaan (Luukhos 9:1-2).

Ciise wuxuu baray in joopistiisa oo keliya aysan ahaayn boqortooyada, maadaama boqortooyadu dhulka lapuma dhisin markaas, waana sababta uu u sameeyay wax uusan jinniyó ku saarin maraciisa markaas:

²⁸ Laahjiin haddaan jinniyada ku saaro Ruuxa Ilaah, hubaal boqortooyada Ilaah waa idin soo deftay (Matayos 12:28).

Boqortooyada runta ahi waa mustaqbalka-mana aha halkaan hadda sida Mark uu muujiyay:

⁴⁷ Haddii ishaadu ku xumayso iska bixi. Waxaa ku wanaagsan inaad boqortooyada Ilaah ku qashid il qudha intii aad laba indhood lahaan lahaydeen... (Markos 9:47).

²³ Ciise ayaa hareerihisii fiiriyey oo xertiisii ku yidhi, Kuwa maalka leh aad bay ugu adag tahay inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁴ Xertiisii ayaa hadalladiisa ka yaabsatay. Laahjiin Ciise ayaa mar kale u jawaabay oo ku yidhi, Carruur yahay, aad bay ugu adag tahay kuwa maalka isku halleeya inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁵ Nin hodan ah inuu boqortooyada Ilaah galo waxaa ka hawl yar in aaw irbad dalkaada ka duso" (Markos 10:23-25).

²⁵ Runtii waxaan idinku leeyahay, Mar dambe midhaha qeedka canabka ah kama cabbi doono ilaa maalinta aan boqortooyada Ilaah ka cabbi doono iyadoo cusub." (Markos 14:25).

⁴³ Yuusuf kii reer Arimataya, oo ahaa qole caan ah, oo isaga qudhiisu supayay boqortooyada Ilaah, isagoo yimid oo dhiirranaaya... (Markos 15:43).

Ciise waxuu baray in boqortooyadu aanaay imminka ka mid ahaan dunidan:

³⁶ Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi, Boqortooyadaadu tan dunidan ma aha. Hadday boqortooyadaadu tan dunidan ahaan lahayd, addoommadaadu way dapaalami lahaayeen si aan Yuhuudda qacanta la ii qelin; laakiin imminka boqortooyadaadu halkan kama iman” (Yooxanaa 18:36).

Ciise wuxuu baray in boqortooyadu iman doonto ka dib markuu ku soo noqdo boqorkeeda:

³¹ Goortii Wiilka Aadanahu ammaantiisa ku yimaado, isaga iyo malaa'iqaha quduuska ah oo dhan, markaas wuxuu ku fadhiisan doonaa carshiga ammaantiisa. ³² Quruumaha oo dhammu hortiiyay ku soo ururi doonaan, oo isna wuu kala sooci doonaa mid mid sida adhijirku idhiisa uga sooci doono riyaha. ³³ Idaha wuxuu joojin doonaa midii, riyahase bidixdiisa. ³⁴ Markaasaa boqorkii kuwa midii jooqa ku odhan doonaa, Kaalaya, kuwiinna Aabbahay barakeeyeyow, dhaxla boqortooyada la'diin diyaarqareeyey tan iyo aasaaskii dunida (Matayos 25:31-34).

Mar haddii Boqortooyada Ilaah ayusan halkan joojin, ma arki doonno utopia dhab ah ilaa ka dib la dhiso. Sababtoo ah badi ma fahmaan boqortooyada Ilaah, waxay ku puuldareystaan inay fahmaan sida dawladnimadiisa jacaalka ah u shaqeyso.

Boqortooyada Ilaahay ma iman doonto ilaa ay buuxnaanta quruumuhu soo pasho" (Rooma 11:25) – taasuna weli may dhicin.

Sidee buu Ciise u sheeƣay in boqortooyadu ay tahay?

Ciise wuxuu bixiyay qaar ka mid ah sharrakaado ku saabsan waka ay tahay Boqortooyada Ilaah:

²⁶ Oo wuxuu yidhi, Boqortooyada Ilaah wakaay u eƣ tahay nin dhulka iniino ku firdhiyo, ²⁷ oo habeennimo seexo, oo maalintii soo sara kaco, oo iniinuhu soo baxaan oo baxaan, isara qudhiisuse si uu ku jiro parar maafo. ²⁸ Waafo, dhulku heli ahaantiissuu soo saara midho, marka hore cawsha, dabadeed madaxa, dabadeedna sarreenka madaxa ayaal soo bixiya. ²⁹ Laakiin kolkuu hadhuudhku bislaaday, kolkiiiba wuxuu pashaday manjada, waafo, beerrooyshii waa yimid (Markos 4:26-29).

¹⁸ Markaasuu yidhi, Boqortooyada Ilaah maaay u eƣ tahay? Oo maaan u eƣaysiiyaa? ¹⁹ Wakaay u eƣ tahay iniin khardal ah, kaan nin qaaday oo beertiisii ku riday; oo koray oo noqday feed weyn, shimbiraha cirkauna laamihiisay buul ku yaalleen. ²⁰ Oo haddana wuxuu yidhi, Maaan boqortooyada Ilaah u eƣaysiiyaa? ²¹ Wakaay u eƣtahay khamiir, naar intay qaadday ay saddex qiyaasood oo bur ah ku dhex qooshay ilaa ay wada khamiireen" (Luukos 13:18-21).

Maahmaahyadani waxay muujinaayaan in marka hore, Boqortooyada Ilaah aad u yar tahay, laakiin ay weynaan doonto.

Luuḡos sidoo kale waxuu qoray:

²⁹ Waxay ka iman doonaan bari iyo galbeed, iyo woqooyi iyo koonfur, oo waxay dhex fadhiisan doonaan boqortooyada Ilaah (Luuḡos 13:29).

Haddaba, Boqortooyada Ilaahay waxay yeelan doontaa dad ka kala yimid adduunka oo dhan. Kuma hoobnaan doono oo keliya kuwa leh abtirsiiinta Israa'iil ama kooxo qaar ah. Dadka, oo dhan ka yimid, ayaa fadhiisan doona boqortooyadan.

Luuḡos 17 iyo Boqortooyada

Luuḡos 17:20-21 ayaa qaar ka yaabiyey. Laakiin intaadan taa qarin, opow in dadku runtii wax ku cuni doonaan Boqortooyada Ilaah:

¹⁵ Waxaa barakaysan kan khibis ku cuni doona boqortooyada Ilaah. (Luuḡos 14:15).

Mar haddii dadku (mustaqbalka) wax ku cuni doonaan Boqortooyada Ilaah, maaha wax qulubtooda ku jira hadda, in kasta oo ay jiraan tarjumaad-xumo/faham la'aanta Luuḡos 17:21 taasoo soo jeedinaaya si kale.

Turjumaada Mofatt ee Luuḡos 17:20-21 waxa laga yaabaa inay caawiso qaar inay fahmaan:

²⁰ Farrisiintii qoortay weyddiiyeen qoortay boqortooyada Ilaah imanaayo, wuxuu uu jawaabay. Boqortooyada Ilaah uma imanaayo sidaad rajaynaayaan inaad aragtaan. ²¹ Oo ninna ma odhan doono, Waa kan, ama waa taa, waa, boqortooyada Ilaah ayaa idin dhex joopta. (Luukhos 17:20-21 , Moffatt; sidoo kale eeg NASB iyo ESV tarjumaada)

U fiirso in Ciise la hadlayay Farrisiinta aan la beddelin, kuwa jidhka ah, iyo kuwa munaafiqiinta ah. Markaasaa Ciise u jawaabay oo ku yidhi, Farrisiintii baa Ciise weyddiiyey su'aasha. Way diideen inay aqoonsadaan isaga.

MIIYAY KANIISAD ku jireen? Maaya!

Ciise sidoo kale kama hadlin kaniisad dhawaan la abaabulayo. Mana uu ka hadlin dareenka maskaxda ama qalbiga.

Ciise waxa uu ka hadlayay **BOQORKIISA!** Farrisiintu ma ay weydiin wax ku saabsan kaniisad. Waxba kama ay oqayn kaniisad kasta oo Axdiya Cusub ah oo dhawaan la bilaabay. Ma ay weydiinayn nooc ka mid ah dareenka quruxda badan.

Haddii qof u malaynayo in Boqortooyada Ilaah tahay Kaniisadda - oo Boqortooyada Ilaah ay "qudahood" Farrisiinta - **MIIYAAD** kaniisaddu ku dhex jirtay Farrisiinta? Sida cad maaya!

Qabababada noocan oo kale ah waa lagu qoslo miyaanaay ahaayn? Iyadoo tarjumaadaha Protestant qaarhood ay u tarjumeen qaayb ka mid ah Luukos 17:21 sida "Boqortooyada Ilaah waa idinku dhex jirta" (NHJV/HJV), kifta Catholic *New Jerusalem Bible* ayaa si sax ah u tarjumaaysa "boqortooyada Ilaah waa idinku dhex jirta."

Ciise wuxuu ahaa mid ka mid ah, dhexda, farrisiinta. Haddaba farrisiintu waxay moodayeen inay rajaynaayeen boqortooyada Ilaah. Laakiin way fahmi waayeen. Ciise waxa uu sharaxay in aanaay noqon doonin boqortooyo maxali ah, ama kaddidan oo kaliya Yuhuudda, sida ay u ekaayeen inay u malaaynaayeen (ama haniisad sida qaar hadda rumaysan yihiin). Boqortooyada Ilaahay ma noqon doonto mid ka mid ah boqortooyoyin badan oo biniaadmi ah iyo kuwo muuqda oo dadku tilmaami karaan ama arki karaan, oo ay odhan karaan, Waa kaan, waa kaan; ama "taasi waa Boqortooyada, halkaas."

Ciise, laftiisu, wuxuu u dhashay inuu noqdo BOQORKA Boqortooyadaas, siduu baayaaan ugu sheegay Bilaatos (Yookanaa 18:36-37). Fahmo in Baaybalku u isticmaalo ereyada "boqor" iyo "boqortooyo" si isku mid ah (tusaale Daniel 7:17-18,23). BOQORKA boqortooyada mustaqbalka ee Ilaah wuxuu ahaa, ka dibna halkaas, oo ay taqanaa farrisiinta. Laakiin ma ay aqoonsan inuu boqorhooda yahay (Yookanaa 19:21). Markuu soo noqdo, dunidu way diidi doontaa isaga (Muujiintii 19:19).

Ciise wuxuu ku sii socday, aayadaha soo socda ee Luukos 17, si uu u qeexo imaatinkiiisa labaad, marka Boqortooyada

Ilaah ay xukumi doonto dhulka oo dhan (oo ku sii socda Maffatt si joopto ah cutubkan):

²² Waxuu xertiisii ku yidhi, Waxaa iman doona maalmo aad wax aan micne lahayn oo aad u xiisoodaan inaad xataa maalin heliya oo Wiilka Aadanaha ah yeelataan. ²³ Oo dadku waxay odhan doonaan, Bal eepa, waa haas. Bal eepa isapa. Laakiin dibadda ha u bixin, hana ka daba ordin, ²⁴ waaqo, sida hillaaca cirka uga soo baxaya dhinaca cirka oo kale ayuu Wiilka Aadanahu ahaan doonaa maalintiisa. ²⁵ Laakiin isapu waa inuu markha hore xanuun badan u adkaaysto oo uu qarnigan jooqaa diidaa. (Luqaas 17:22-25 , Maffatt)

Ciise waxa uu tilmaamay hillaac biliqeynaya, si la mid ah Matayas 24:27-31, isapa oo tilmaamaya imaatinkiiisaba labaad ee uu u taliyo dunida oo dhan. Ciise ma odhanayo dadkiisu ma arki doonaan isapa markuu soo noqdo.

Dadku isapa uma aqoonsan doonaan inuu yahay Boqorkooda (Muujintii 11:15) wayna la dapaallami doonaan isapa (Muujintii 19:19)! Qaar badan ayaa u malaayn doona inuu Ciise u taaran yahay kan Masiixka ka peesta ah. Ciise ma odhan in Boqortooyada Ilaah ay ku dhex jirto Farrisiintaas-waxuu meel kale u sheegay in aanay ku dhex jiri doonin boqortooyada labawejjilenimadooda darteed (Matayas 23:13-14). Sidoo kale Ciise ma odhan in kaniisaddu noqon doonto Boqortooyada.

Boqortooyada Ilaah waa wax ay aadanuhu maalin sun awoodi doonaan inay galaan - sida sarakicidda kuwa

kaqa ah. Hase yeeshii, xitaa Ibraahim iyo aawayaashii kale weli halkaas ma jooaan (cf. Cibraaniyada 11:13-40).

Xertu waxay ogaayeen in Boqortooyada Ilaah aanay ku dhex jirin iyaga shakhsi ahaan markaas, oo ay tahay inay u muuqato sida soo socota, oo timid Luukos 17:21 ka dib, waxay muujinaayaa:

¹¹ Haddaba intay waxyaalahaas maqlaan ayuu masaal kale ku hadlay, waayo, wuxuu ku dhowaa Yerusaleem oo waxay u maleeyeen in boqortooyada Ilaah ay markiiba soo muuqan doonto (Luukos 19:11).

Boqortooyada ayaa si cad u ahayd mustaqbalka

Sideed ku ogaan kartaa inay Boqortooyadu dhowdahay? Iyada oo qayb ka ah wax ka qabashada su'aashaas, Ciise wuxuu takay dhacdooyinka nebiyada (Luukos 21:8-28) ka dibna baray:

²⁹ Bal eega peedka berdaha ah iyo dhirta oo dhanba. ³⁰ Markay biqladaan, waad aragtaan oo paranaayaan inuu roobku dhow yahay. ³¹ Idinkuna poortad aragtaan waxaas oo dhacaya, parta inay boqortooyada Ilaah dhow dahay (Luukos 21:29-31).

Ciise wuxuu doonayay in dadkiisa ay raacaan dhacdooyinka nebiyada si ay u ogaadaan poorta Boqortooyada iman doonto. Ciise meel kale ayuu dadkiisa u sheegay inay daawadaan oo ay u fiirsadaan dhacdooyinka nebiyada (Luukos 21:36; Markos 13:33-37). In

hasta oo eraayada Ciise, qiimo dhimis badan daawashada dhacdooyinka dunida nebi-xidhiidhiye.

Luukos 22 & 23, Ciise wuxuu mar kale tusay in Boqortooyada Ilaah ay tahay wax mustaqbalka iman doona markuu wax baray:

¹⁵ Aad baan aad ugu doonayay inaan lidda Hormaridda idinla cuno intaanan xanuunsan. ¹⁶ Waayo, waxaan idinku leeyahay, Mar dambe waxba kama cuni doono ilaa ay ku buuxsanto boqortooyada Ilaah dhexdeeda. ¹⁷ Kolkaasuu hoobkii qaaday oo mahad naqay oo yidhi, Kan qaata oo qaybsada; ¹⁸ Waayo, waxaan idinku leeyahay, Anigu kama cabbi doono midhaha peedka canabka ah ilaa ay boqortooyada Ilaah timaado" (Luukos 22:15-18).

³⁹ Laakiin xumaanfalaayaashii isaga iskutallaabta lapula qodbay midhood baa caayay oo wuxuu ku yidhi, Haddaad Masiixa tahay, isbadbaadi oo annaruna badbaadi. ⁴⁰ Markaasaa saaxiibkiis canaantay, oo isna wuxuu ku yidhi, War miyaadan Ilaah ka cabsanayn? Waayo, adiguba xukun baad ku leedahay isaga. ⁴¹ Oo annaruna waa kaq, maxaa yeelay, waa istaahila; ⁴² Oo wuxuu Ciise ku yidhi , Sayidkayariiyow, i xusuuso markaad boqortooyadaada qasho. ⁴³ Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Aamiin, waxaan kusoo leeyahay, Maanta jannada ayaad ipula jiri doontaa. (Luukos 23:39-43 , Aramaic in Plain English)

Boqortooyada Ilaah ma iman isla markii Ciise la dilay midkhood sida Markos iyo Luukos labaduba ay ina tusaan :

⁴³ Yuusuf hii reer Arimataya, oo ahaa qole caan ah, oo isaga qudhiisu supayay boqortooyada Ilaah, isagoo yimid oo dhiirranaaya... (Markos 15:43).

⁵¹ Isagu wuxuu ka yimid Arimataya, maraatalada Yuhuudda, ka qudhiisuna supayay boqortooyada Ilaah (Luukos 23:51).

Waa sarakicidda dabadeed (1 Korintos 15:50-55) in Masiixiyiintu mar kale dhalan doonaan si ay u galaan Boqortooyada Ilaah, sida Yookanaa u qoray:

³ Ciise aya u jawaabay oo ku yidhi, Runtii, runtii, waxaan kuugu leeyahay, Qof haddaanu mar kale dhalan, boqortooyadii Ilaah ma arki karo. ⁴ Nihodemus wuxuu ku yidhi, Sidee baa nin u dhalan karaa isagoo duq ah? Miyaan mar labaad suurka hooyadii qalaa oo ka dhalan karaa? ⁵ Ciise aya u jawaabay, Runtii, runtii, waxaan idinku leeyahay, Qof haddaanu ka dhalan biyo iyo Ruuxa, boqortooyadii Ilaah ma peli karo (Yookanaa 3:3-5).

Dadka Ilaah oo heliya aya arki doona Boqortooyadii Ilaah ee ugu dambaysay kun-sannaadkii.

Haddaba fadlan si dheeraad ah u faham in Ciise sarakicidda ka dib uu mar kale wax ku baray Boqortooyada Ilaah:

³ Isaguna isagoo nool ayuu silsiyiisa dabadeed isu soo bandhiqay cadaqmo badan oo aan qalad lahayn, isagoo ay afartan maalmood arkeen, oo uu kapa hadlay waxyaalaha ku saabsan boqortooyada Ilaah (Falimaha Rasuullada 1:3).

Rhudbadihii ugu horreeyay iyo kuwii ugu dambeeay ee Ciise ayaa ku saabsanaa Boqortooyada Ilaah! Ciise wuxuu u yimid malaa'iq ahaan inuu baro Boqortooyadaas.

Ciise waka kale oo uu Rasuul Yooxanaa ka dhigay inuu wax ka qoro Boqortooyada Ilaahay ee kunka sano ee dhulka ka jiri doonta. U fiirso wuxuu ku lahaa Yooxanaa inuu qoro:

⁴ Oo haddana waxaan arhay nafaha kuwii madaxa looga qooyay inay Ciise u maraq furaan iyo ereyga Ilaah aawadood, oo aan caabudin bahalkii ama ekaantiisa, oo aan calaamadii laga helin wejigooda iyo qacmahooda toona. Oo waxay la noolaayeen oo ay Masiix wax la xukumaayeen kum sannadood (Muujiintii 20:4).

Masiixiyiintii hore waxay bareen in Boqortooyada Ilaah ee kum-sanaad ay ahaan doonto dhulka oo ay bedeli doonto dawladdaha adduunka sida Baybalku u baro (cf. Muujintii 5:10, 11:15).

Waa maxay sababta, haddii boqortooyada Ilaah ay aad muhiim u tahay, miyaanaay in badan wax badan ka maqlin?

Qayb ahaan sababtoo ah Ciise wuxuu ugu yeedhay qarsoodi:

¹¹ Wuxuu ku yidhi, Idinkaa waa laaydin siiyey inaad waxa qarsoon ee boqortooyada Ilaah qarataan. laakiin kuwa dibadda jooga, wax waluba masaallo ayaq ugu yimaadeen (Markos 4:11).

Xataa maanta Boqortooyada runta ah ee Ilaah waa qarsoodi in badan oo ka mid ah qorshaha Ilaah (sidoo kale eeg buuqaadteena bilaashka ah, online at www.ccoq.org ciwaankeeduna yahay: Qarsoodi QORSHAHA ILAAHAY [Muxuu Ilaah wax u Abuuray? Muxuu Ilaahay adiga ku yeelay ?](#)).

Ka fiiro, sidoo kale, in Ciise yidhi in dhammaadka (waqtiga) iman doono (dhakhso) ka dib markii injiilka boqortooyada lagu wacdiyo dunida oo dhan isagoo maraq ah.

¹⁴ Oo injiilkan boqortooyada ayaq lagu wacdiyi doonaa dunida oo dhan inuu maraq u ahaado quruumaha oo dhan, dabadeedna ugu dambaysta ayaq iman doonta (Matayos 24:14).

Ku dhawaaqida injiilka Boqortooyada Ilaah waa muhiim waana in la dhammaystiro wakhtiyadan ugu dambeeya. Waa "farriin wanaagsan" maadaama ay rajada dhabta ah siinaayo jirrooyinka aadanaha, in kasta oo ay hooqaamiyeyasha siyaasaddu baraan.

Haddii aad tixpeleiso ereyada Ciise, waa inay caddahay kaniisadda Masiixiga ah ee runta ah waa inay hadda ku

wacdo injiilkha boqortooyada. Tani waa inay noqotaa mudnaanta hoowaad ee Haniisadda. Iyo si tan si sax ah loo sameeyo, waa in la adeepsadaa luqado badan. Tani waa waxa haniisadda *sii socota* ee Ilaah ay ku dadaalayso inay samayso. Taasina waa sababta buuq-yarahaan loogu turjumay luqado badan.

Ciise wuxuu baray in badankoodu aanaq aqbali doonin jidkiisa:

¹³ Irida cidhiidhsan ka qal; Waaqo, iriddii kappo baabba'du waa ballaadhan tahay, jidkuna waa ballaadhan yahay, oo waxaa jira kuwa badan oo ka qalaa. ¹⁴ Markaa yeelay, iriddu waa cidhiidhsan tahay, jidkuna waa adag yahay kan kappo nolosha u kaxeeya, oo kuwa helaana waa yar yihiin. (Matayos 7:13-14)

Injiilkha Boqortooyada Ilaah wuxuu keenayaa nolol!

Waxaa laga yaabaa inay xiiso leedahay in la ogaado in inkasta oo inta badan dadka Masiixiyiinta sheeganaya ay u muuqdaan kuwo aan ka warqabin fikradda ah in Masiixu kooqo saarayay wacdinta injiilkha Boqortooyada Ilaah, fiqira cilmaaniya ah iyo taariikhyaahanadu waxay inta badan fahmeen in tani ay tahay waxa Baybalka dhabta ah uu baro.

Hase yeeshee, Ciise, qudhiisu, wuxuu filayey kertiisa inay baraan injiilkha Boqortooyada Ilaah (Luukos 9: 2,60). Markaa yeelay, boqortooyada mustaqbalka waxay ku salaysnaan doontaa sharciyada Ilaah, waxay keeni doontaa nabad iyo barwaaqo-iyo addeecidda

sharciyadaas wakhtigan waxay keenaaysaa nabad dhab ah (Sabuuradii 119:165; Efesos 2:15).

Oo injiilkan boqortooyada waxaa lagu ogaada Qorniinka Axdiqa Hore.

3. Ho tle ho se ke haeba motho ea ithorisanq tsoetsoe?

Ciise wacdigiisii ugu horreeyay iyo hii u dambeeay ee la duubay waxuu ku lug lahaa ku wacdinta injiilka

Boqortooyada Ilaah (Markos 1:14-15; Falimaha Rasuullada 1:3).

Boqortooyada Ilaahay waa wax ay ahaayd in Yuhuuddii waari Ciise ay wax ka ogaayeen sida kutubtooda lagu sheegay, oo aan hadda ugu yeedhno Axdiga Hore.

Daanyeel wuxuu wax ka bartay Boqortooyada

Nebi Daanyeel wuxuu qoray:

⁴⁰ Oo boqortooyada afraadna waxay u xooq badnaan doontaa sida birta; oo sida birta wax u burburisa ayay boqortooyadaasu u burburin doontaa oo u burburin doontaa kuwa kale oo dhan.

⁴¹ Oo waxaad aragtay caraha iyo faraha lupaha oo qaarkii dhoobada dheryasameeyaha ah qaarkii iyo qaar bir ah ay yihiin, boqortooyadu waa kala qaybsanaan doontaa; Weliba xooqda birta ayaa ku jiri doona, oo sidaad u aragtay dhoobada dhoobada ah lagu qaso. ⁴² Oo sida faraha caraha qaar bir ah u ahaa, qaarna dhoobo u ahaa, ayaa boqortooyadu qaarkheed u xooq badnaan doontaa, qaarkheedna jilicsanaan doonaa. ⁴³ Sidaad u aragtay dhoobada dhoobada ah ee birta ku qasan, waxay ku qasi doonaan faranka dadka; laakiin isuma xidhaan doonaan, sida aanaay birtu dhoobada ugu qasnayn.

⁴⁴ Oo wakhtiga boqorradaas ayaa Ilaaha samadu dhisi doonaa boqortooyo aan welipeed la baabi'in; oo boqortooyadana loo dayn maayo dad kale; way jejebin doontaa oo wada baabi'in doontaa

boqortooyooyinkaas oo dhan, oo weligeed way taarnaan doontaa (Daanyeel 2:40-44).

¹⁸ Laakiin Kan ugu sarreeya quduusiintiisa ayaa boqortooyada qaadan doona, oo waxay hantiyi doonaan boqortooyada welipood iyo welipood iyo welipoodba. (Daanyeel 7:18).

²¹ "Waan daawanaaya; Oo isla geeskaas ayaa la diriraq quduusiintii, wuuna ka adkaadaq iyadii, ²² ilaa uu hii da'da weyn yimid, oo waxaa la xukumaq quduusiintii Kan ugu sarreeya, oo waxaa la qaadhay wakhtiyadii ay quduusiintu hantiyi lahaayeen boqortooyada. . (Daanyeel 7:21-22)

Daanyeel, waxaynu ka baranaynaa inay imaanayso wakhtiga boqortooyada Ilaah ay dumin doonto boqortooyooyinka dunida oo ay weligeed jiri doonto. Waxaan sidoo kale barannay in quduusiintu ay qaybtooda ku yeelan doonaan helitaanka boqortooyadan.

Qaybo badan oo ka mid ah waxsii sheegayada Daanyeel waa wakhtigeena qarniga ^{21aad} .

U fiiro qaar ka mid ah tuducyada Akdiga Cusub:

¹² Tobankii gees oo aad aragtay waa toban boqor, oo aan innaba boqortooyo helin, laakiin saacad keliya ayay amar helaan sida boqorro bahalkii ula jiraan. ¹³ Kuwanu waa isku qalbi, oo waxay xooppooda iyo amarkooda siin doonaan bahalka. ¹⁴ Kuwanu waxay la diriri doonaan Wanka, oo Wankuna waa ka adkaan doonaa iyaga, waaqo,

isapu waa Saayidka saayidqada iyo Boqorka boqorrada; kuwa isaga la jirana waxaa loo yeedhay, oo la doortay oo aamin ah. (Muujintii 17:12-14)

Haddaba, waxaynu ku aragnaa Axdiipii Hore iyo Axdiipa Cusubba fikradda ah inay jiri doonto wakhtiga dhammaadka boqortooyadii dhulka oo toban qaybood ka kooban iyo in Ilaah baabbi'in doono oo uu dhisi doono boqortooyadiisa.

Ishacqaaq wuxuu wax ka bartay Boqortooyada

Ilaah wuxuu u waxyoooday Ishacqaaq inuu sidan wax uga qoro qaybta howaad ee Boqortooyada Ilaah, kunka sano ee kunka loo yaqaan kuu-sano,

¹ Waxaa jiri doonta usha Yesay ka soo bixi doonta, Oo xididdadana waxaa ka bixi doona laan. ² Ruuxa Rabbiya ayaan ku dul joopi doona isaga, kaasoo ah ruuxa xirmadda iyo waxqarashada, iyo ruuxa talada iyo xooppa, iyo ruuxa aqoonta iyo ka cabsashada Rabbiya.

³ Rabbiya ka cabsashadiisa wuxuu ku farxay, Oo indhihiisa wax arxanna wax kuma xukumi doono, oo dhepihiisa wax maqlana kuma xukumi doono. ⁴ Laakiinse isapu wuxuu masaaxiinta ku xukumi doonaa kaqimo, Oo wuxuu wax ku xukumi doonaa si qumman

kuwa dhulka hooseya; Isapu wuxuu dhulka ku dhufan doonaa usha afkiisa, Oo kuwa sharka lehna

wuxuu ku layn doonaa neefta bushimihiisa. ^{Dhexdiisa}
wuxuu ku xidhan doonaa xaqnimo, dhex-xidhkiisuna
wuxuu ku xidhan doonaa aaminimo.

⁶ Oo yeysdu waxay la jooqi doontaa baraarka, shabeelkuna wuxuu la jiiifsan doonaa orpiqa, iyo weysha, iyo libaaxa yar iyo neefta buurbuuranba way isla jooqi doonaan. Oo waxaa iyara hoqoraamin doona ilmo yar. ⁷Lo'da iyo orsada ayaa daaqi doona; Oo ubadhooduna way isla wada jiiifsan doonaan; Oo libaaxuna sida dibi caws buu u cuni doonaa. ⁸Ilmihii naaska nuujin lahaa wuxuu ku aq ciyaari doonaa qodka jilbiska, Oo ilmihii naaska lara gudhiyeysna wuxuu qacantiisa saari doonaa qodka jilbiska. ⁹Oo buurtaqda quduuska ah oo dhan waxba kuma yeeli doonaan, kuma ay baabbi'in doonaan , waayo, sida biyuhu badda ura buuxaan aqoonta Rabbiqa.

¹⁰ Oo maalintaas waxaa jiri doona xididka Yesay oo dadka calan u ahaan doona; Waayo, quruumuhu isaray doondooni doonaan, Oo meeshu ku hoydona waxay ahaan doontaa ammaan. (Ishaqyaah 11:1-10)

Sababta aan tan ugu tilmaamay inay tahay qaybta hoowaad ama wejiga hoowaad ee Boqortooyada Ilaahay, waa in wakhtipani yahay wakhti ay jidh ahaan ahaan doonto (ka hor wakhtiga marqaalada quduuska ah, Yerusaleem cusubi ay samada ka soo deqto, Muujintii 21) waxayna socon doontaa kun sano. Ishaqyaah waxa uu xaqiijiyay dhinaca jidheed ee wejigan markii uu sii wataq:

¹¹ Oo waxay maalintaas noqon doontaa in Rabbiyo pantiisa mar labaad soo celiyo si uu u soo celiyo dadkiisa hadhay oo ka hadhay Ashuur, iyo Masar, iyo Fatroos , iyo Kuush, iyo Ceelaam, iyo Shincaar, iyo Xamaad , iyo dalka Masar. jasiiradaha badda.

Catan buu u taari doonaa quruumaha, oo masafurisada dadka Israa'iilna wuu soo wada ururin doonaa, oo dhulka afartiisa peesoodna wuxuu ka soo ururin doonaa kuwa kala firdhay oo dadka Yahuudah. ¹³ Oo weliba hinaasaha reer Efraayim wuu tepi doonaa, oo kuwa dadka Yahuudah cadaawayaashoodana waa la qooyin doonaa. Reer Efraayim kuma hinaasin doonaan dadka Yahuudah, dadka Yahuudahna reer Efraayim ma dhibi doonaan. ¹⁴ Laakiinse waxay ku duuli doonaan qarabka reer Falastiin oo kappo qalbeed ka xiga; Dhammaantood way wada dhici doonaan dadka reer bari; Waa inay pantiitooda saaraan Edom iyo Mo'aab; Oo reer Cammoonna way addeeci doonaan. ¹⁵ Rabbiyo wuxuu wada baabi'in doonaa carrabka badda Masar; Wuxuu pantiisa ku ruxi doonaa dabayl xoof badan Webiga, Oo wuxuu ku dhufan doonaa toddobada durdur, Oo wuxuu ka dhihi doonaa inuu kabo kabo enqeyan ka qudbo. ¹⁶ Oo dadkiisa hadhay oo Ashuur ka hadhi doona waxaa u jiri doona jid weyn , sidii ay reer binu Israa'iil ugu ahaan jireen waarii ay dalkii Masar ka soo baxeen. (Ishaqyaah 11:11-16)

Ishaqyaah sidoo kale waxaa loo waxqooday inuu qoro:

² Oo haatan upu dambaysta buurta quriga Rabbiyu waxay ka taarnaan doontaa buuraha korhooda, oo hurahana way ka wada sara mari doontaa; Oo quruumaha oo dhammuna iyadaay ku qulquli doonaan. ³ Oo waxaa iman doona dad badan, oo waxay odhan doonaan, Kaalaya, ayuu buurta Rabbiya u kacnee, Oo quriga Ilaaha Yacquub. Isagu wuxuu ina bari doonaa jidadkiisa, Oo waxaynu ku socon doonnaa waddooyinkiisa. **Waaqo, sharcigu Siyoon buu ka soo bixi doonaa** , oo Eraqpii Rabbiyuna wuxuu ka soo bixi doonaa Yerusaleem. ⁴ Isagu quruumaha dhexdooda wuu u qarsoori doonaa, dad badanna wuu canaan doonaa. Oo waxay seefahooda ka tuman doonaan marashiyo, warmahooduna manjooyin; **Quruunba seef uma qaadi doonto quruun, oo innaba mar dambe dapaal ma ay baran doonaan. ...** ¹¹ Dadka indhihiisa kibray waa la hoosayiin doonaa, oo dadka madaxweynaantoodana hoos baa loo soo dejin doonaa, oo Rabbiya heliya ayaa maalintaas la sarraayiin doonaa. (Ishacyaah 2:2-4 , 11)

Sidaa darteed, waxay noqon doontaa wakhtiga utopian ee nabadda dhulka. Upu dambaysta, tani welipeed way ahaan doontaa, iyadoo Ciise uu xukumo. Iyada oo ku saleysan Qorniinka kala duwan (Sabuuradii 90: 4; 92: 1; Isaiah 2: 11; Hosea 6: 2), Yuhuudda Talmud waxay baraysaa tani waxay socotaa 1,000 sano (Baabuloon Talmud: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

Waxa aan sidoo kale iyo dhiirgaliyay in aan qoro kuwan soo socda:

⁶ Waayo, waxaa inoo dhashay ilmo, waxaa laayna siiyey wiil; Xukuumaduna qarabhiisa ayaay ahaan doontaa. Oo maciisana waxaa loogu yeedhi doonaa Ka yaabka badan, iyo lataliye, iyo Ilaaha xooppa badan, iyo Aabbaha daa'imka ah, iyo amiirka nabadda. ⁷ Dawladnimadiisu iyo nabaddu way badnaan doonaan dhammaadka ma idlaan doonaan, oo carshiga Daa'uud iyo boqortooyadiisa ku hor jira , si uu u hapaajiyo oo uu sii adkeeyo caddaalad iyo caddaalad, waarqaas iyo welipeedba. Oo qiirada Rabbiya ciidammada ayaay taas samayn doonta. (Ishaqyaah 9:6-7)

U fiirso in Ishaqyaah uu sheegay in Ciise iman doono oo uu dhisi doono boqortooyo dawlad leh. Halka qaar badan oo Masiiha sheegana ay soo xiranaayaan tuducan, qaar ahaan bisha Diisambar sannad kasta, waxay u janjeeraan inay iska indhatiraan inay wax sii sheegid ka badan tahay kaqiiqada ah in Ciise dhalan doono. Baybalku wuxuu muujinaayaa in Boqortooyada Ilaahay ay leedahay dawlad leh sharciga ku saabsan mawduucyada, iyo in Ciise uu ka talin doono. Ishaqyaah, Daanyeel iyo kuwa kale ayaay sii sheegay.

Sharciyada Ilaah waa jidka jacaylka (Matayos 22:37-40; Yooxanaa 15:10) Boqortooyada Ilaahna waxaa lagu xukumi doonaa iyadoo lagu salaynayo sharciyadaas. Sidaa darteed Boqortooyada Ilaah, in kasta oo inta adduunka ku nooli ay arkaan, waxay ku salaysnaan doontaa jacayl.

Gabayo iyo qaar kaloo badan

Ma ahaayn Daanyeel iyo Ishacyaah oo heliyo in Ilaah u waxyooday inay wax ka qoraan Boqortooyada Ilaah ee imanaaysa.

Yexesqeel waxa loo waxyooday inuu qoro in kuwa ka mid ah *qabiilooyiinka* reer binu Israa'iil (ma aha Yuhuudda oo heliyo) kuwaas oo kala firdhiyeey xilligii dhibaataadii Waayn in lapu ururin doono boqortooyadii hunsannadeedka:

¹⁷ Haddaba sidaas daraaddeed waxaad tidhaahdaa, Sayidka Rabbiqa ahu wuxuu leeyahay, Dadyooraan idinka soo ururin doonaa, oo waddammadii aad ku kala dhex firdheen baan idinka soo ururin doonaa, oo waxaan ku siin doonaa dalka reer binu Israa'iil . oo waxay halkaas ka fogaayn doonaan waxyaalaha karaahiyada ah oo dhan iyo waxyaalaha karaahiyada ah oo dhan. ¹⁹ Oo markaasaan iyara siin doonaa isku qalbi, oo ruux cusubna waan pelin doonaa, oo jidhhoodana qalbi dhaxaxa ah ayaan ka bixin doonaa, oo waxaan siin doonaa qalbi jiidh, ²⁰ si ay qaynuunnadaayda ugu socdaan oo ay xukuummadaayda u xajiyaan samee iyara; oo waxay ahaan doonaan dadkaayra, anna waxaan ahaan doonaa Ilaahood. ²¹ Laakiinse Sayidka Rabbiqa ahu wuxuu leeyahay, Kuwa qalbiyoodu raaco damacyada waxyaalahooda karaahiyada ah iyo waxyaalahooda karaahiyada ahba Falimahooda ayaan madaxooda karaa abaalmarin doonaa. (Yexesqeel 11:17-21)

Reer binu Israa'iil oo qabiilooyiinka reer binu Israa'iil mar dambe ma kala firdhi doonaan, laakiinse waxay addeeci doonaan qaynuunnada Ilaah oo waxay joojin doonaan cunidda waxyaalaha karaahiyada ah (Laawiyaantii 11; Sharciga Kunoqoshadiisa 14).

U fiirso waxyaalahan soo socda ee Sabuurrada ee ku saabsan injiilka boqortooyada Ilaah:

²⁷ Dunida darafyadeeda oo dhammu waxay soo xusuusan doonaan oo u soo jeesan doonaan Rabbiya, oo qolooyinka quruumaha oo dhammu waxay ku sujuudi doonaan hortada. ²⁸ Waayo, boqortooyada waxaa leh Rabbiya, Oo isagu wuxuu u taliyaa quruumaha. (Sabuurradii 22:27-28)

⁶ Carshiqaaru, Ilaahow, waa weligiis iyo weligiis; Usha kaqnimada waa usha boqortooyadaada. (Sabuurradii 45:6)

¹ Rabbiya qabay cusub ugu qabta! Dadka dhulka oo dhammow, Rabbiya u qabta. ² Rabbiya u qabta, oo mariciisa ammaana; Maalin ka maalinba injiilka badbaadadiisa ku wacdiya. ^{Ammaantiisa} quruumaha dhexdooda ka sheera, yaababkiisana dadowra oo dhan ka dhex sheera. (Sabuurradii 96:1-3; sidoo kale cf. 1 Taariikhadii 16:23-24)

¹⁰ Rabbiyow, shuqulladaada oo dhammu way ku ammaani doonaan, Oo quduusiintaaduna way ku ammaani doonaan. ¹¹ Waxay ka hadli doonaan ammaanta boqortooyadaada , Oo waxay ka hadli

doonaan xoopraara, ¹² Si ay binu-aadmiga u opeysiiyaan falimihiisa waaweyn, iyo haybadda ammaanta badan oo boqortooyadiisa. ¹³ Boqortooyadaadu waa boqortooyo daa'imis ah, Oo dowladnimadaaduna way waartaa tan iyo ab ka ab. (Sabuuradii 145: 10-13)

Qoraayaal kala duwan oo ku supan Axdiya Hore waxay kaalo wax ka qoreen dhinacyada boqortooyada (fusaale ahaan Yexesqeel 20:33; Cobadyaah 21; Miikhaah 4:7).

Haddaba, markuu Ciise bilaabay inuu wax baro injiilka Boqortooyada Ilaah, dheqaystayaaashiisii dhowaa waxay lahaayeen xoopraa aqoon ah fikradda aasaasiga ah.

4. joale, ka tokelo ea tsoalo e nchao tšepa eena ea?

In kasta oo qaar badan ay u dhaqmaan sida injiilka oo kale oo ah warka wanaapsan ee ku saabsan shakhsiga Ciise, kaqiiqadu waxay tahay in kerta Ciise ay bareen injiilka Boqortooyada Ilaah. Taasi waa fariinta uu Ciise keenay.

Rasuul Bawlos wuxuu wax ka qoray Boqortooyada Ilaahay iyo Ciise:

⁸ Oo isna wuxuu qalay sunaropora oo peesinimo ku hadlay intii saddex bilood ah, isapoo dadka la fikiraya oo wax ka dhaadhicinaaya waxyaalihii boqortooyada Ilaah (Falimaha Rasuullada 19:8).

²⁵ Oo runtii, imminka waxaan paranaayaa dhammaantiin, oo aan ku dhex wacdiyey boqortooyadii Ilaah. (Falimaha Rasuullada 20:25).

²³ Haddaba poortay maalin u qabteen, qaar badan baa hooyiisa ugu yimid, oo wuu u sharraxay oo ugu marhaati furay boqortooyadii Ilaah, isapoo wax Ciise ku caddaynaya sharciyihii Muuse iyo nebiyadaba subaxdii ilaa fiidkii. ... ³¹ isapoo ku wacdiyaya boqortooyada Ilaah oo baraya waxyaalaha ku saabsan Rabbi Ciise Masiix , isapoo aan ninna u diidin (Falimaha Rasuullada 28 : 23,31).

Fiiro u yeelo in Boqortooyada Ilaah aanaay ahayn Ciise oo keliya (inkasta oo uu isagu qayb weyn ka yahay), sida Bawlos u baray Ciise si ka duwan waxa uu baray oo ku saabsan Boqortooyada Ilaah.

Bawlos wuxuu khaloo taas ugu yeedhay injiilka Ilaah, laakiin taas weli waxay ahayd injiilka boqortooyada Ilaah.

⁹ Waxaanu idinku wacdinnaay injiilka Ilaah... ¹² inaad u socotaan si istaahila Ilaaha idiin yeedhaya boqortooyadiisa iyo ammaantiisa. (1 Tesaloniika 2:9 , 12)

Bawlos wuxuu kaalo udu yeedhay injiilka Masiika (Rooma 1:16). "Fariinta wanaapsan" ee Ciise, fariinta uu baray.

Ka fiirso in aanay si fudud u ahayn injiilka ku saabsan shakhsiya Ciise Masiik ama ku saabsan badbaadada shakhsi ahaaneed. Bawlos wuxuu yidhi injiilka Masiika waxaa ka mid ah addeecidda Ciise, soo laabashadiisa, iyo xukunka Ilaah:

⁶ ...Ilaah inuu dhibka ku abaal mariyo kuwa ku dhiba, ⁷ iyo inuu ku siiyo kuwa dhibban oo nala naso markii Rabbi Ciise samada laga soo muujiyey mala'ipihisa xoopra badan, ⁸ oo dab ololaya oo ka aargoosanaaya kuwa aan Ilaah aqoon iyo kuwa aan addeecin injiilka Rabbigeenna Ciise Masiik. ⁹ Kuwan waxaa lagu ciqaabi doonaa baabbi'in weligeed ah oo korraba Rabbiya hortii ka imanaaya iyo korraba ammaanta xoopriisa, ¹⁰ oo maalintaas markuu yimaado in lagu ammaano quduusiintiisa, iyo in lagu ammaano kuwa rumaystay oo dhan, maxaa yeelay, markhaatifurkayayaru waa markhaatifurkayayara. dhexdiinna waa la rumaystay (2 Tesalonika 1:6-10).

Axdiga cusubi wuxuu muujinaaya inay boqortooyadu tahay wax aynu heli doonno, ee maaha inaynu imminka si buuxda u hayanno.

²⁸ waxaynu helaaynaa boqortooyo aan la pariirin karin (Cibraaniyada 12:28).

Waan fahmi karnaa oo supi karnaa inaan ka mid ahaanno Boqortooyada Ilaah hadda, laakiin si buuxda uma pelin.

Bawlos wuxuu si faar ah u kaqiijiyay in qofku uusan si buuxda u pelin Boqortooyada Ilaah sida bani'aadam dhimanaaya, sida ay dhacdo sarakicidda dabadeed :

⁵⁰ Haddaba waxaan leeyahay, walaalayaalow, jidhka iyo dhiipso ma dhaxli karaan boqortooyada Ilaah; sidoo kale musuqmaasuq ma dhaxlo musuq-maasuq. ⁵¹ Bal eera, waxaan idiin sheerayaa wax qarsoon, Kulliyay ma wada wada seexan doonno, laakiin dhammaanteen waannu is beddeli doonaa. Waayo, buunku waa dhawaaqi doonaa, oo kuwii dhintayna qudhunla'aan baa la sara kicin doonaa, waana layna beddeli doonaa (1 Korintos 15:50-52).

¹ Haddaba waxaan kuugu dhaarinaaya Ilaah hortiiisa iyo Rabbi Ciise Masiix, kan xukumi doona kuwa nool iyo kuwa dhintayba muuqashadiisa iyo boqortooyadiisa.

(2 Timoteyos 4:1).

Bawlos taas kaliya ma barin, laakiin inuu Ciise boqortooyada u dhiibi doono Ilaaha Aabbaha ah:

²⁰ Laakiin hadda Masiixka ayaa kuwii dhintay ka soo sara kacay, oo wuxuu noqday midhaha ugu horreeya ee kuwii dhintay. ²¹ Waayo, hadday dhimashadu nin ku timid, sarakicidda kuwii dhintayna nin bay ku timid. ²² Waayo, sida dhammaan Aadan ugu wada dhintaan, sidaas oo kalaa dhammaan Masiixka loogu wada noolaan doonaa. ²³ Laakiin mid kastaa siduu u ahaado, Masiixka midhaha ugu horreeya, dabadeedna kuwa

Masiika markuu yimaado. ²⁴ Markaasaa dhammaadku iman doonaa markuu boqortooyada u dhiibo Ilaaha Abbaha ah, markuu baabbi'iyoo dhammaan amarrada iyo xooppa oo dhan. ²⁵ Waaqo, waa inuu wax xukumo ilaa uu cadaawayaasha oo dhan caqibiisa hoostooda geliyo. (1 Korintos 15:20-25).

Bawlos wuxuu kaalo baray in kuwa kaqa daran (kuwa jebiya) aqan dhaxli doonin boqortooyada Ilaah.

⁹ Miyaadnaan paranaaynin in kuwa aan kaqa ahaayn dhaxli doonin boqortooyada Ilaah? Yaan la khiyaanaayn. Ama dhillaayaasha, ama kuwa sanamyada caabuda, ama dhillaayaasha, ama khaniisiinta, ama khaniisayada, ¹⁰ ama tuuqar, ama kuwa wax faa'iido ah, ama kuwa sakhraama, ama kuwa wax caaya, ama wax dulma ma dhaxli doonaan boqortooyada Ilaah (1 Korintos 6:9-10).

¹⁹ Haddaba shuqullada jidhku waa ba'aan, kuwaas oo ah: sinada, sinada, wasakhnimada, sinada, ²⁰ sanam caabudidda, sixirka, nacaybka, murannada, kaasidnimada, cadhada, damacnimada, ²¹ kaasidnimo, dilid, sakhraannimo. madadaalo, iyo wixii la mid ah; Waxaan hore idiinku sheeqaayaa, sidaan waqii hore idiinku sheeqaay, kuwa waxyaalahan oo kale yeela ma dhaxli doonaan boqortooyada Ilaah (Galatiya 5:19-21).

⁵ Waaqo, tan waad paranaaysaan in dhillaay ama qof wasakh ah ama nin hunquri weyuu yahay oo

sanam caabudaa usan innaba dhaxal ku lahayn boqortooyada Masiix iyo Ilaah (Efesos 5:5).

Ilaah wuxuu leeyahay jaanqooyooyin wuxuuna dalbanayaa towbad keenka dembiya si uu awood ugu yeesho inuu qalo boqortooyadiisa. Rasuul Bawlos wuxuu ka diray in qaarkood aysan bari doonin in injiilka Ciise uu yahay jawaabta, laakiin mid kale ayaa ah:

³ Nimco ha idinla jirto iyo nabad ka timaada Ilaaha Aabbaha ah iyo Rabbiyeenna Ciise Masiix, ⁴ kan naftiisa u bixiyey dembiyadeenna inuu inaga samatabbixiyo wakhtigan sharka leh sida uu doonayo Ilaaha Aabbaha ah, ⁵ isaga ammaanu ha u ahaato. weligiis iyo weligiis. ⁶ Waxaan la yaabay inaad dhaqso uga jeesteen kii nimcada Masiixka idiinku qeedhay, oo aad u leexanaysaan injiil kale kan mid kale ma aha. Laakiin waxaa jira kuwo idin dhiba oo doonaya inay injiilka Masiix qalloociyaan. ⁸ Laakiin xataa haddii annaga ama malaa'iq samada ka timid, aannu idinku wacdinnu injiil kale oo aan ahayn kii aannu idinku wacdinnay, ha inkaarnaado. Sidii aannu markii hore nidhi, hadda waxaan haddana leeyahay, Haddii nin idinku wacdiyo injiil kale oo aan ahayn ^{hii} aad aqbasheen, ha inkaarnaado. (Galatiya 1:3-9) .

³ Laakiin waxaan ka baqayaa inay maskaxdiinnu ka kharribto daahirnimada qarfa Masiix, sidii abeesadu khiyaanadiisa Xaawa ugu khiyaanaysay. ⁴ Waayo, kan imanaaya hadduu dadka ku wacdiyo Ciise kale oo aynaan ku wacdin, ama haddaad heshaan ruux

hale oo aydn aqbalin, ama injiil hale oo aydnaan aqbalin, waad dulqaadan kartaan. (2 Korintos 11:3-4)

Ἰακωβ ἀγαπᾷ "hale" ἢ οὐ "hale duwan," run ahaantii been, injiilkha?

Injiilkha beenta ah wuxuu leeyahay qaaybo kala duwan.

Guud ahaan, injiilkha beenta ahi waa in aad rumaysatid in aanad u baahnayn inaad Ilaah addeecdo oo aad dhab ahaantii ku dadaasho inaad si dhab ah ugu noolaato jidkiisa adigoo sheqanaya inaad taqaan Ilaah (cf. Matayos 7:21-23). Waxay u janjeertaa inay noqoto qof jecelaysi.

Abeesadu waxay ku khiyaanaysay Xaawa inay ku dhacdo injiil been ah ku dhawaad 6000 oo sano hore (Bilowpii 3) - dadkuna waxay rumaysnaayeen inay Ilaah hore aqoon badan yihiin oo ay iyagu hore tashadaan wanaqo iyo kumaanta. Haa, hore dib markii Ciise yimid, mariciisa waxaa inta badan ku lifaaqan in injiillada been ah oo kala duwan - tani waa ay sii socotay oo waxay sii socon doontaa ilaa wakhtiga hore qees ah ugu dambeeya.

Hadda oo ku soo laabatay waqii Rasul Bawlos, injiilkha beenta ahi wuxuu asal ahaan ahaa ruwacaddaadii runta iyo qaladka. Gnastics asal ahaan waxay rumaysnaayeen in aqoonta qaar hore ay tahay waxa loo baahan yahay si loo helo fahanka ruwiga ah, oo ay ku jirto badbaadada. Gnastics waxay u janjeersadeen inay rumaystaan in waxa jidhku sameeyo aanaay ahaayn natiijo qaar ah oo waxay hore soo horjeedaan addeecidda Ilaah arrimaha sida sabtida

maalinta toddobaad. Mid ka mid ah horraamiyeyasha beenta ah wuxuu ahaa Simon Maqus, kaas oo uu u diray Rasuul Butros (Falimaha Rasuullada 8:18-21).

Laakiin ma fududa

Axdiga Cusubi wuxuu muujinaaya inuu filibos baray Boqortooyada Ilaah:

⁵ Markaasaa filibos wuxuu tepey maraalada Samaariya, oo wuxuu dadka ku wacdiyey Masiika. ... ¹² Waxay rumaaysteen filibos markuu ku wacdiyey waxyaalihii ku saabsanaa boqortooyada Ilaah... (Falimaha Rasuullada 8: 5,12).

Laakiin Ciise, Bawlos iyo xertii waxay bareen inaanay fududayn pelitaanka boqortooyada Ilaah.

²⁴ Ciise poortuu arkay inuu calool xun yahay, wuxuu yidhi, Kuwa hodanka ah waa ku adag tahay inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁵ Waaqo, nin hodan ah inuu boqortooyada Ilaah palo waxaa ka hawl yar in awr irbad daloolkeeda ka duso.

²⁶ Kuwa maqlayna waxay yidhaahdeen, Haddaba yaa badbaadi kara?

²⁷ Laakiin wuxuu yidhi, Waxa aan dadka u suurtoobin, Ilaah waa u suurtoobaan. (Luukhos 18:24-27)

²² "Waa inaynu dhibaatooyin badan ku galnaa boqortooyada Ilaah " (Falimaha Rasuullada 14:22).

³ Waxaa naru waajib ah, walaalayaalow, inaannu mar walba aawadiin Ilaah upu mahad naqno sida ay tahay

Waa ku habboon tahay, maxaa yeelay, rumaqsadhiinnu aad buu u hordhaya, jacaalka dhammaantiinna waa badnaanaaya, ⁴ sidaas daraaddeed waxaannu idinku faannaa kiniisadaha Ilaah dhexdooda iyo rumaqsadhiinna aad u dulqaadataan silecyada iyo dhibaatooyinka aad u adkaaysataan oo dhan. ⁵ Kaas oo ah markhaatifurka xukunka kaqa ah oo Ilaah, in laydinku tiriyo kuwo qumman boqortooyada Ilaah, oo aad aawadood u xanuunsataan. ⁶ maxaa yeelay, waa wax kaq ah Ilaah hortiiisa inuu dhib ku abaalqudo kuwa idin dhiba, ⁷ iyo inuu ku siiyo kuwa dhibban, markii Rabbi Ciise samada laga soo muujiyo malaa'iphiisa xooppa badan, (2 Tesaloniiha 1:3-7)).

Dhibaatooyinka jira daraaddood, qaar sun baa hadda loo yeedhay oo la doortay wakhtigan inay qayb ka noqdaan (Matayoos 22:1-14; Yooxanaa 6:44; Cibraaniyada 6:4-6). Kuwo kale ayaa mar dambe loogu yeedhi doonaa, sida Baqalku muujinayo in kuwa "kuwa ruuxa ka qaldamaa ay qarwaaqsan doonaan, kuwa cabanaayana wax bay baran doonaan" (Ishaacyaah 29:24).

Rasuul Butros wuxuu baray in boqortooyadu ay weligeed waarto, iyo in injiilka Ilaah si adag loo addeeco, haddii kale waxaa jiri doona xukun:

¹⁰ Sidaas daraaddeed, walaalaayaalow, aad ugu dadaala inaad u yeedhaan iyo doorjiinna, waayo, haddaad waxyaalahaas samaysaan weliyiin ma turunturoon doontaan. ¹¹ Waayo, sidaasaa laydinku siin doonaa qelitaanka boqortooyada daa'imiska ah oo Rabbiyeenna iyo Badbaadiyeheenna Ciise Masiix (2 Butros 1:10-11).

¹⁷ Waayo, waxaa yimid wakhtiyii xukunku guriga Ilaah ka bilaabi lahaa; Oo hadday markaa hore inagu bilowdaan, maxaa dhammaadhoodu ahaan doonaa kuwa aan addeecin injiilka Ilaah? (1 Butros 4:17).

Kutubta ugu dambeeya ee Baaybalka iyo Boqortooyada

Baaybalku waxuu ina barayaa in "Ilaah yahay jacayl" (1 Yooxanaa 4:8,16) Ciisena waa Ilaah (Yooxanaa 1:1,14)– Boqortooyada Ilaahay waxay yeelan doontaa boqor jacayl ah oo sharciyadiisu taapeeraan jacaylka ee ma aha nacayb. (Muujintii 22:14-15).

Baaybalku waxa kale oo uu muujinayaa in Ilaah soo diri doono malaa'ip ku wacdiyi doonta injiilka daa'imka ah ee boqortooyada Ilaah (Muujintii 14:6-7) ka dibna malaa'ip kale si ay u tilmaanto in kasta oo ay u muuqato mid weyn, haddana Baabuloon way dhacaysaa (Muujintii 14:8-9). Farriimahani waxay noqon doonaan kaqiijin ka saraysa injiilka in dunidu ay hore u heli doonto maraq ahaan oo ay u eegi doonaan arrimo "dadka faraha badan" ee u imanaya Ilaah inta lagu jiro dhammaadka (Muujintii 7: 9-14). Si ka duwan awoodda u dambaysa ee Baabiloon

ee soo kici doonta oo dhici doonta (cf. Muujintii 18:1-18), wejiira u dambeeya ee boqortooyada Ilaah waa welipiis:

¹⁵ Markaasaa waxaa ka dhawaajisay malaa'iptii toddobaad, oo waxaa samada ka yeedhay codad waaweyn, oo waxay lahaayeen, Boqortooyoyinkii dunidu waxay noqdeen boqortooyoyinkii Rabbipeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa welipiis iyo welipiis. (Muujintii 11:15).

Ciise ayaa boqortooyadii ku xukumi doonaa! Baybalkhuna wuxuu daaha ka qaaday laba marac oo kala ah:

¹⁶ Oo khamiishkiisa iyo bowdadiisana wuxuu ku lahaa marac ku qoran, BOQORKA BOQORRADA IYO SAYIDKA SAYIDKA (Muujintii 19:16).

Laakiin Ciise ma yahay kan keliya oo xukumi doona? U fiirso tuducan:

⁴ Oo markaasaan arhay carshiyo, oo waxay ku fadhiisteen, oo xukun baa iyara la saaray. Markaasaan arhay nafaha huii madaxa looga roo'ay markhaatifurhooda Ciise iyo ereyga Ilaah aawadood, oo aan caabudin bahalkii ama ekaantiisa, oo aan calaamadiisii wejirooda iyo qacmahooda toona ka helin. Oo waxay la noolaayeen oo ay Masiix wax la xukumaayeen kun sannadood . . . ⁶ Waxaa baraqaysan oo quduus ah kan ka qayb qala sarakicidda howaad. dhimashada labaad amar kuma laha, laakiin waxay wadaaddo u ahaan doonaan Ilaah iyo

Masiika, oo waxay isara wax la xukumi doonaan
kun sannadood (Muujintii 20: 4,6).

Masiixiyiinta runta ah ayaa la saraaciyin doonaa si ay Masiix
ula xukumaan kun sano! Maxaa yeelay, boqortooyadu
welipeed way waari doontaa (Muujintii 11:15), laakiin
xukunkaas la sheegay wuxuu ahaa kun sano oo heliya.
Tani waa sababta aan hore ugu tilmaamay tan wajjii
hoowaad ee boqortooyada - waji, kun sano, waji ka soo
horjeeda kan ugu dambeeya, ruuxa badan, waji.

Dhawr dhacdo ayaa ku taxan kijaabka Muujintii sida
dhacaya inta u dhaxaysa kun-sano iyo wejigada u
dambeeya ee Boqortooyada Ilaah:

⁷ Haddaba markii ay kunka sannadood
dhammaatay, Shaqdaan baa xabsiga laga sii daayn
doonaa, ⁸ oo wuxuu u soo bixi doonaa inuu
khiyaaneeyo quruumaha deqan dhulka afartiisa
pees, oo ah Juuj iyo Maajuj, inuu iyaga u soo ururiyo
dapaalka, oo tiradooduna ay dhan tahay. ciidda
badda. ... ¹¹ Markaasaan arkaay carshi weyn oo cad
iyo kii ku fadhigay, oo wejigiisa dhulkii iyo samadii
ay ka carareen. Meelna looma helin. ¹² Oo haddana
waxaan arkaay kuwii dhintaay, yar iyo weynba,
iyagoo Ilaah hortiiisa taaran oo buqaaq laga
furaay. Markaasaa waxaa la furaay kijaab kale oo ah
kijaabka nolosha. Oo kuwii dhintaayna waxaa lagu
xukumay sidii shuqulladoodu ahaayeen iyo
waxyaalihii buqaaq ku qornaa. ¹³ Oo baddiina
waxay soo daaysay kuwii dhintaay oo dhexdeeda ku
jiraay; Oo iyagii waxaa lagu xukumay nin hasta sidii

shuqulladiisu ahaayeen. ¹⁴ Markaasaa dhimashadii iyo Haadees waxaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd. Tani waa dhimashadii labaad. ¹⁵ Oo ku alla kii aan laga helin isagoo ku qoran kifaabka nolosha waxaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd (Muujiintii 20:7-8, 11-15).

Buurra Muujiintii waxuu muujinayaa in ay jiri doonto weji dambe oo iman doona xukunka kun sano ka dib iyo dhimashada labaad ka dib:

¹ Haddaba waxaan arkaay samo cusub iyo dhul cusub, waaqo, samadii hore iyo dhulkii hore way dhammaadeen. Sidoo kale ma jirin bad kale. ² Markaasaan arkaay maqaalada quduusha ah oo Yerusaleem cusub, oo samada ka soo deqaysa karrada Ilaah, iyadoo loo diyaariyey sidii aroosad ninkeedii loo sharraxay. ³ Oo haddana waxaan samada ka maqlay cod weyn oo leh, Bal eey, taambuura Ilaah waxuu la jiraa dadka, oo isna wuu la jooji doonaa iyaga, oo waxay ahaan doonaan dadkiisii. Ilaah qudhiisa ayaa iyaga la jiri doona oo waxuu ahaan doonaa Ilaahood. ⁴ Oo Ilaah indhahooda ilmo kastuu ka tirtiri doonaa; Mar dambe ma jiri doonaan dhimasho iyo murugo iyo oohin toona. Xanuun dambe ma jiri doono, waaqo, waxyaalihii hore way dhammaadeen. (Muujiintii 21:1-4)

¹ Oo waxuu i tusay webi saafi ah oo biyaha nolosha ah oo u dhalaalaya sidii crystal oo ka soo baxaya carshipii Ilaah iyo Wanka. ² Oo jidkiisa badhtankiisa

iyo webiqa dhankiisanba waxaa ku yiil qeedhii nolosha, oo wuxuu dhali jiray laba iyo toban midho, oo qeed hastaaba midhihiisa buu bixin jiray. Caleemihii qeedku waxay ahaayeen kuwo laqo boqsiiyo quruumaha. ³ Oo mar dambena naclad ma jiri doonto, laakiinse waxaa halkaas ku jiri doona Ilaah iyo Wanka carshipooda, oo addoommadiisuna isaray u adeepi doonaan. ⁴ Oo waxay arki doonaan wejiyiisa, oo maciiciisuna wuxuu ku oolli doonaa wejiipooda. ⁵ Oo halkaas habeen ma jiri doono, oo uma baahna laambad ama iftiin qorraxda, waayo, Rabbiqa Ilaaha ah ayaa iyaga iftiimiya. Oo iyana boqor bay ahaan doonaan welipood iyo welipood. (Muujintii 22:1-5)

Bal u fiirso in boqortooyadan, oo ah kun sannadood *dabadeed*, ay ku jiraan addoommadii Ilaah oo waarta weliqeed. Maraqaalada quduuska ah oo samada laqo haraajiyey, samada way ka bixi doontaa, oo dhulkay ku soo depi doontaa. Tani waa bilawqa wejiqa upu dambeeya ee Boqortooyada Ilaahay. Waqti aan xanuun iyo rafaad badan lahayn!

Kuwa camalka qabow waxay dhaxli doonaan dhulka (Matayos 5:5) iyo wax walba (Muujintii 21:7). Dhulka oo ay ku jirto maraqaalada quduuska ah oo korkeeda ku jiri doonta ayaa ka roonaan doona, maxaa yeelay, jidadka Ilaah waa la samayn doonaa. Opow taas:

⁷ Dawladnimadiisa iyo nabaddu way badnaan doonaan dhammaad ma ay ahaan doonaan (Ishacyaah 9:7).

Sida cad waxaa jiri doona hoboc ka dib markii wejiga ugu dambeeya ee Boqortooyada Ilaah uu bilowdo iyadoo dhammaan ay addeeci doonaan dawladda Ilaah.

Tani waxay noqon doontaa waqtiga ugu quruxda badan:

⁹ Laakiin sida qoran, Isha ma arag, dheptuna ma maqlin, Oo dadka qalbiyiisa ma pelin waxyaalihii Ilaah u diyaariyey kuwa isaga jecel. ¹⁰ Laakiin Ilaah baa inoogu muujiyey Ruuxiisa (1 Korintos 2:9-10) Waa wakhtiga jacaalka, farkadda iyo raaxada weligeed ah. Waxay noqon doontaa waqti cajiib ah! Boqortooyada Ilaah waxay samayn doontaa daa'in aad u wanaagsan. Miyaadan rabin inaad qaybtaada ku yeelato?

5. Lefelletsenq kotlo ea libe ha a ne a shoa sefapanong ho bolela ho

Macalimiintii hore ee Masiiha miyaq u malaqnaqeen inaq ahaqd inaq injiilka ku wacdiyaan Boqortooyada dhabta ah ee Ilaah?

Haa

Sannado ka hor, mukaadaro uu jeediyaq Professor Bart Ehrman oo ka tirsan Jaamacadda North Carolina, wuxuu ku celceliyaq, oo si sax ah, u carrabka ku adkeeya in si ka duwan inta badan ee Masiihiyiinta sheepta maanta, Ciise iyo xertiisii hore ay ku dhawaaqeen Boqortooyada Ilaah. In kasta oo fahamka guud ee Dr. Ehrman ee Masiihiyadda uu si weyn uga duwan yahay kan Haniisadda *sii socota* ee Ilaah, haddana waxaan ku heshiin karnaa in injiilka boqortooyadu yahay wixii Ciise qudhiisu ku dhawaaqay iyo xertiisii. Waxaan sidoo kale ku heshiin doonnaa in qaar badan oo Masiihiyiin sheepanaqa maanta aqsan ku jirin. taas fahan.

Qoritaanka Akdiya Cusub ee Upu Da'da weyn iyo Wacdiya

Boqortooyada Ilaah waxay ahaqd qayb muhiim ah oo ka mid ah waxa lagu andacoonaqo inaq tahay " wacdiyii Masiihiya ahaa ee upu da'da weynaa ee noolaa " (Holmes

ገሰ Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, boqqa 102). Wacdiyaan *Masiixiya ah ee Qadiimiya ah* waxa uu ka kooban yahay weedhahan ku saabsan:

^{5:5} Weliba waxaad op tihiiin, walaalayaalaw, in jooqitaankayaru dunida jidhku yahay wax aan waxba tarayn oo baddal ah, laakiin ballanka Masiixu waa weyn yahay oo yaab leh, ku nasta boqortooyada imaanaysa iyo nolosha weligeed ah.

Hadalka kore wuxuu muujinaayaa in boqortooyadu aysan hadda ahayn, laakiin ay iman doonto oo ay weligeed ahaan doonto. Intaa waxaa dheer, wacdiyaan qadiimiya ah wuxuu leeyahay:

^{6:9} Xataa nimanhan xaq ah oo kuwan oo kale ah hadday ayan karin inay carruurtooda ku badbaadiyaan falimahooda xaq ah, haddaba bal maxaa huba oo aynu ku helaynaa pelitaanka boqortooyada Ilaah haddaynaan baabtiiskeenna dhawrin oo daahir ah oo aan nijaas lahayn? Ama bal yaa noo doodi doona haddaan layna helin inaannu shuqullo quduus ah oo xaq ah haysanno?

^{9:6} Haddaba aynu isjeclaanno si aynu dhammaanteen u galno boqortooyada Ilaah. ^{11:7} Haddaba haddaynu op nahay waxa Ilaah hortiiisa ku qumman, waxaynu peli doonnaa boqortooyadiisa oo waxaynu heli doonnaa ballamadii aan dheptu maqlin, oo aan ilna araq, ama aan dadka qalbiyiisu malaynaynin.

^{12:1} Haddaba aynu saacadba saacada ka dambaaysa boqortooyada Ilaah ku sugno jacaal iyo kaqimo, waaqo, paran maqno maalinta Ilaah soo muuqdo.
^{12:6} wuxuu yidhi, Boqortooyada Abbahaq way iman doontaa.

Odhaahyada kor ku xusan waxay muujinaayaan in jacaalka loo maro nolol sax ah loo baahan yahay, in aynaan weli gelin Boqortooyada Ilaah, iyo in ay dhacdo ka dib maalinta Ilaah muujinta - taasi waa ka dib markii Ciise soo laabtay mar kale. Waa boqortooyada Abbaha iyo boqortooyada ma aha oo kaliya Ciise.

Waxaa xiiso leh in wacdiga ugu da'da weyn ee Masiixiyiinta ah ee Ilaah u oqolaaday inuu noolaado inuu baro isla Boqortooyada Ilaah ee Axdiya Cusubi baro iyo Kaniisadda *Joofada* ah ee Ilaah hadda wax baro (waxaa suurtagal ah in ay ka iman karto kaniisadda dhabta ah ee Ilaah, laakiin Aqoontayda kaddidan ee Giriirra aqaa kaddidaysa awoodda aan u leeyahay in aan sameeyo caddayn adag).

Horraamiyayaasha Kaniisadaha Qarnigii Labaad iyo Injiilka Boqortooyada

Waa in la ogaadaa horraantii qarnigii 2aad ⁱⁿ Papias , oo ah maqalka Yooxanaa iyo saaxiibkii Polycarp oo loo fikratiyey inuu yahay quduuska Roman Catholics, baray boqortooyadii kun sano. Eusebius wuxuu qoray in Papias baray:

... waxaa jiri doona kun-sano ka dib sarakicidda kuwii dhintay, marka xukunka shakhsi ahaaneed ee

Ciise Masiix aad ugu hubateen, oo ereyga Ilaah lagu hubiyey Ruuxa Quduuska ah, markaaasay waxay la baxeen injiilka in boqortooyada Ilaah imanaayo.

Polycarp ee Smyrna wuxuu ahaa hoosraamiye Masiixi hore, kaasoo ahaa xertii Yooxanaa, oo ahaa hii ugu dambeeyay rasuuladii asalka ahaa ee dhinta. Polycarp c. 120-135 AD baray :

Waxaa barakaysan masaaxiinta iyo hawa kaqimada aawadeed loo silciyo, waayo, boqortooyada Ilaah iyaraa leh. (Polycarp. Warqad ku socota Filiboy, cutubka II. Laga soo bilaabo *Abayaasha Ante-Nicene, Volume 1* sida ay tafatireen Alexander Roberts & James Donaldson. Daabacaad Ameerika, 1885)

Haddaba innaroo oo inaan "Ilaah lagu magajiloon," waxaa nagu waajib ah inaan u soconno si istaahila qaynuunkhiisa iyo ammaantiisa . ruuxa; "iyo " hawa sinaasta, ama nacayada, ama hawa ku hadqudba binu-aadmiga, ma dhaxli doonaan boqortooyada Ilaah, " ama hawa sameeya waxyaalo aan qummanaayn oo aan qummanaayn. (ibid, cutubka V)

Haddaba ayuu isaga ugu adeegno baqdin iyo cabsi oo dhan siduu isagu inagu amray, iyo rasuuladii injiilka nagu wacdiyey, iyo nebiyadii horay u sii sheegay imaanshaha Rabbiya. (ibid, cutubka VI)

Sida kuwa kale ee Axdiya Cusub, Polycarp wuxuu baray in kuwa kaqa ah, ma aha kuwa jebiya amarka, ay dhaxli doonaan Boqortooyada Ilaah.

Kuwa soo socda ayaa sidoo kale la sheegay in ay bareen Polycarp:

Sabtida soo socotana wuxuu yidhi; Carruurta Ilaah qacaliyaadow, waan idin barayaa, waan idin barayaa. Waxaan idinku dhaariyey markii wadaaddada kiniisaddu jooheen, oo haddana waxaan dhammaan idinka waaninaayaa inaad si quruxsan oo istaahilaan ugu socotaan jidka Rabbiya... *Soo jeeda* oo mar kale *diyaar ahaada*. kaqaa jacaalka midba midka kale u qabo, imaatinkii wuxuu si lama filaan ah u muuqdaa sida hillaac deqdeq ah, xukunka weyn ee dabka, nolosha weligeed ah, iyo boqortooyadiisa aan dhimanayn. Oo wax kasta oo aad Ilaah baray oo dhan qaranaysaan markaad baadhaysaan Qorniinka waxqora, waxaad qalbiyadiinna ku kardhan tihiin qalinka Ruuxa Quduuska ah in qaynuunnadu idinku sii jiraan iyadoo aan idlaan karin. (Noloshii Polycarp, cutubka 24. JB Lightfoot, Rabbayaasha Rasuullada, cad. 3.2, 1889, bogga 488-506)

Melito ee Sardis, oo ahaa hogaamiyaha Kaniisadda Ilaah, c. 170 AD, baray:

Waaqo, sharciyada injiilka lagu soo daabacay, kan duugga ah oo ku cusub kan cusub oo Siyaan iyo

Yerusaaalem ka soo baxaya. oo qaynuunka wuxuu ku soo baxay nimco, iyo caqankii bahalka dhammeeyey, iyo wankhii ku jiray Wiilka, iyo idaha oo nin ku jira, ninkhiina karrar Ilaah

Laakiin injiilka wuxuu noqday sharaacadda sharciga iyo sharcigiisa

oofinta , halka kaniisaddu noqotay bakharka runta...

Kanu waa hii inaga samatabbixiyey addoonnimadii oo ina raadhnaay korriyad, gudcurkii oo iftiin u soo baxay, dhimashadana noloshiisii noo qalnay, oo innaga samatabbixiyey boqortooyo weligeed ah. (Melito . Homily On the Passover . _ _

Haddaba, Boqortooyada Ilaah waxaa loo yaqaanay inay tahay wax weligeed ah, oo aan si fudud u ahaayn Kaniisadda Masiixiga ama Kaatoliga ee hadda oo ay ku jirto sharciga Ilaah.

Qoraal kale oo dabaqaadadii qarnigii labaad ah ayaa dadka ku waaniyay inay eeraan boqortooyada:

Haddaba midhiinna yuusana mar dambe isyeelyeelin , yuusana dib u eegin, laakiin isagoo ikhtiyaar u ah inuu injiilka boqortooyada Ilaah uu dhowaado. (Roman Clement. Aqoonsiga, Buuqda X, Cutubka XLV. Waxa laga soo xigtay Aabayaasha Ante-Nicene, Volume 8. Waxaa tafatiray Alexander Roberts & James Donaldson. Daabacaad Ameerika, 1886)

Intaa waxaa dheer, iyada oo sida muuqata aysan ku qorin mid ka mid ah kaniisadda runta ah, bartamihii qarnipii labaad qoraalka cinwaankiisu yahay *Shepherd of Hermas* ee tarjumaadda Roberts & Donaldson wuxuu isticmaalay ereyga "boqortooyada Ilaah" afar iyo toban jeer.

Masiixiyiinta runta ah, iyo karta qaar badan oo Masiixa sheepnaya, aysaa wax ka oqaa Boqortooyada Ilaah qarnipii labaad.

Kitaa Catholic iyo Eastern Orthodox Saint Irenaeus wuxuu fahmay in sarakicidda ka dib, Masiixiyiintu ay peli doonaan Boqortooyada Ilaah. U fiirso waxa uu qoray, c. 180 AD:

Waaqo, sidaas oo kale waa kaalka kuwa rumaaystay, maxaa yeelay, Ruuxa Quduuska ahu had iyo goor buu iyara ku sii jiro, kaan lagu siiyeey baabtiiska, oo kaan aqbalana ha hayo, hadduu ku socdo runta iyo quduusnimada iyo kaqnimada iyo dulqaadashada. Waaqo, naftanu waxay leedahay sarakicidda kuwa rumaaystay dhexdeeda, iyadoo jidhku nafta mar kale qaadanaayo, oo ay la socoto koopra Ruuxa Quduuska ah, oo la sara kiciyo oo palo boqortooyada Ilaah . (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Waxaa ka turjumaay Armenian by Armitage Robinson. Bannaanbaxa Wacdiya Rasuullada cutubka 42-aad. Wells, Somerset, Oct. 1879. Sida lagu daabacay BULSHADA HORUMARINTA AQOONTA KRISTAANKA. NEW YORK: MACMILLAN CO, 1920).

Te'ofilos hii Antiyoqah wax baray:

Waxaanse xusaa wanaarriisa; Haddaan isaga ugu yeedho boqortooyo, waxaan ka hadlayaa ammaantiisa... .. Isaguse kama uu dhicin mid dhimanaaya ama dhimanaaya, laakiin, sidaanu kor ku sheegnay, labadaba wuu samayn karaa; hadduu u janjeero waxyaalaha aan dhiman karin, isagoo amar ka laah kajinaaya, uu isagu abaalqud ka helo dhimashola'aanta oo uu laah noqdo. (Teofilos , Ku Afsoolyucus , 1:3, 2:27)

Kaatooliyada, Hippolytus, horraantii qarnigii saddexaad, wuxuu qoray:

Oo waxaad heli doontaa boqortooyada jannada, kaara, mar kaad noloshan qariibka ku ahayd, paranaaysay Boqorka jannada. Oo waxaad noqon doontaa wehel laahnimada iyo Masiiha wax la wadaara, oo aan mar dambe addoommo ku ahayn damaciyada xunxun, oo aanad mar dambe cudur ku lumin. Waayo, waxaad noqotay laah, oo wax kasta oo aad ku xanuunsatay intaad nin ahayd, ayuu waxyaalahan ku siiyey, markaas yeelay, waxaad ahaan jirteen wax dhimanaaya ; laah bay noqdeen, oo waxay dhaleen dhimashola'aan. (Hippolytus. Beeninta Dhammaan Bidcada, Buuqda X, cutubka 30)

Hadafka dadka laga leeyahay waa in la ilaahsiyo Boqortooyada laahay ee imanaaya.

Dhibaatooyinkii Qarnigii Labaad iyo Saddexaad

In h̄asta oo ay aqbalaa baahsan, i qarnipii labaad, waxaa kaay hopyaamiyaha riddada ah ee sharciga ka soo horjeeda oo la odhan jiray Marcion . Marcion wuxuu baray wax ka pees ah sharciga Ilaah, sabtida, iyo boqortooyada dhabta ah ee Ilaah. In h̄asta oo uu diiday Polycarp iyo kuwa kale, waxa uu xidhiidh la lahaa Kaniisadda Rome in muddo ah oo u muuqday in uu saamayn ku leeyahay halkaas.

Qarnipii labaad iyo saddexaad, alleporists ayaa laga aasaasay Alexandria (Masar). Tusaalayaal badan ayaa ka soo horjeestay caqiidada boqortooyada imaanaysa. U fiirso warbixinta ku saabsan qaar ka mid ah tusaalayaashaas:

Dionysius wuxuu ka dhashay qoys jaahili ah oo sharaf leh oo hodan ah oo ku nool Alexandria, wuxuuna wax ku bartay falsafadooda. Wuxuu ka taray iskuulada jaahilka si uu u noqdo arday Oripen, kaas oo uu ku ruuleystey mas'uuliyadda dursiga cachetical ee Alexandria...

Clement, Oripen, iyo dursiga Gnostic waxa ay kharribeen caqiidadii Qudduuska iyadoo adeepsanaya tafsiirkooda cajiibka ah iyo kuwa maldahan... waxa ay naftooda u heleen maraca "Alleporists." Nepos wuxuu si fapaare ah ula dagaallamay Alleporists, wuxuuna ku adkaaystay inay jiri doonto xukunka Masiika dhulka...

Dionysius wuxuu la murmay xerta Nepos, iyo xisaabtiisa... " kaalad noocaas ah oo hadda ka jirta boqortooyada Ilaah." Tani waa markii ugu

horreysay ee la sheego boqortooyada Ilaah ee ka jirta kaaladda hadda haniisadaha...

Nepos wuxuu canaantay qaladhooda, isagoo tusaaya in boqortooyada jannadu aanay ahayn mid tusaaleyaal ah, laakiin ay tahay boqortooyada dhabta ah ee Rabbigeenna soo socota ee sarakicidda iyo nolosha welipeed ah.

Sidaa darteed fikradda boqortooyadu waxay ku timaaddaa kaaladda hadda jirta waxaa la raray oo lagu soo saaray dursiga Gnostic ee Alleporists ee Masar, AD 200 ilaa 250, qarni buuxa ka hor intaanay horraamiyaha haniisadda Boqortooyada u iman in loo fixxeliyo inay yihiin kuwa carshiga ku jira. ...

Clement waxa uu uuraaystay fikradda boqortooyada Ilaah oo ah kaalad aqoonta maskaxeed ee runta ah ee Ilaah. Oripen wuxuu u dejiyay macne ruuxi ah oo ku qarsoon karafka cad ee Qorniinka . (Ward, Henry Dana. Injiilka Boqortooyada: Boqortooyo Aan Ka Mid Ahayn Dunidan; Ma aha Adduunyadan; Laakiin inay timaado dalka jannada, ee sarakicidda kuwii dhintay iyo soo celinta Wax kasta. Waxa daabacay Claxton, Remsen & Haffefinger , 1870, bopra 124-125)

Sidaa darteed, halka Bishop Nepos baray injiilka Boqortooyada Ilaah, tusaaleyaalku waxay isku dayeen inay la yimaadaan been, kaqiiqo yar, fahamkeeda. Bishop

Apollinaris ee Hierapolis sidoo kale isku dayay inuu la dapaallamo khaladaadka alleporists isku mar. Kuwa run ahaantii ku jira haniisadda Ilaah waxay u taaronaayeen runta Boqortooyada Ilaah ee dhabta ah taariikhda oo dhan.

Herbert W. Armstrong wuxuu baray injiilka Boqortooyada, oo lagu daray

Qarnipii 20aad, ^{markuum} Herbert W. Armstrong wuxuu qoray:

Waaqo waxay *diideen* injiilka masiika . . . , dunidu waxay ahaayd in ay beddelato wax kale meesheeda. Waxay ahaayd inay hindisaan *been abuur!* Haddaba waxaynu maqalnaay boqortooyada Ilaah oo laga hadlay hadal qurux badan -- dareen wanaagsan oo quluubta biniaadmiga ku jira - oo laga dhigayo wax run ah oo aan waxba ahayn! Qaar kale waxay si khaladan u sheegeen in "KANIIISAD" ay tahay boqortooyada. . . Nebi Daanyeel, oo noolaa 600 oo sano ka hor Masiika, wuxuu oqaa in boqortooyada Ilaah ay tahay boqortooyo dhab ah - oo ah dowlad xukunta.

dhabta ah ee dhulka . . .

Halkan . . . waa filmaanta Ilaah ee waxa ay tahay Boqortooyada ILAAHAY: "Oo waarpii boqorradan..." - waxay halkan ka hadlaysaa tobanka farood, qayb bir ah iyo qayb dhoobo jajaban ah. Tani, iyada oo la xidhiidhiyay waxsii sheepista Daanyeel 7, iyo Muujintii 13 iyo 17, waxa ay tilmaamaysaa Maraykanka cusub ee Yurub ee hadda samaynaya

. . . Indhahaara hortooda. Muujintii 17:12 wakaay si faahfaahsan u caddaynaysaa inay noqon doonto midow TOBAN BOQOR AMHA BOQORTOOSIISAH ah oo (Muujintii 17:8) soo noolayn doona Boqortooyadii hore ee Roomaanka . . .

Markuu Masiixu yimaado, wuxuu iman doonaa isapoo ah BOQORKA boqorrada, oo xukumi doona dunida oo dhan (Muujintii 19:11-16); Daanyeel wuxuu yidhi, boqortooyadiisa -- boqortooyada *Ilaah* , waa inay wada baabbi'iyaan boqortooyadii dunida oo dhan. Muujintii 11:15 wakaay ku leedahay erayadan: "Boqortooyadii dunidu *wakaay noqdeen* boqortooyadii Rabbiyeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa weligiis iyo weligiis"! Tani waa boqortooyadii ILAAHAY. Waa dhamaadka dawladaha hadda jira - haa, iyo xitaa Maraykanka iyo quruumaha Ingiriiska. Oo markaas wakaay noqon doonaan boqortooyadii - - xukuumadda - Rabbi Ciise Masiix, oo markaas BOQORKA boqorrada u taliya dhulka oo dhan. Tani wakaay si buuxda u cadeysaa xaqiiqda ah in Boqortooyada ALLE ay tahay dowlad dhab ah. Xataa sida ay Boqortooyada Kaldayiin u ahaayd BOQORTOO - xitaa sida Boqortooyada Roomaanku ay u ahaayd BOQORTOO - sidaas darteed Boqortooyada Ilaahay waa dowlad. Waa in ay la wareepto DOWLADDA QARANKA aduunka. Ciise Masiix wuxuu u dhashay inuu noqdo BOQOR--TALIYE! . . .

Isla Ciise Masiix oo ku dul wareepay buuraha iyo dooxooyinka dhulka Quduuska ah iyo waddooyinka Yerusaaalem in ka badan 1,900 oo sano ka hor aya haddana soo socda. Waxuu sheepay inuu mar kale iman doono. Markii iskutallaabta lagu qodbay ka dib, Ilaah baa ka sara kiciyey kuwii dhintay saddex maalmood iyo saddex habeen dabadeed (Matayos 12:40; Fal 2:32; 1 Korintos 15:3-4). Waxuu kor u fuulay carshipii Eebbe. Xarunta dhexe ee dawladda caalamka (Falimaha Rasuullada 1:9-11; Ibr. 1:3; 8:1; 10:12; Muujintii 3:21).

Isagu waa "sharaftii" masaalka, oo u tepey Carshiga

Ilaaha -- "dalka fop" -- in lagu caleemo saaro boqorka boqorrada quruumaha oo dhan, ka dibna uu ku soo noqdo dhulka (Luukos 19: 12-27).

Mar kale, isagu jannada ayuu ku jiraa ilaa "wakhtiyada wax walba soo celinta" (Falimaha Rasuullada 3:19-21). *Soo celinta* macneheedu waa soo celinta kaalad ama kaalad hore. Kaaladdan oo kale, soo celinta dawladda Ilaah ee dhulka, iyo sidaas, soo celinta nabadda adduunka, iyo kaaladaha utopian.

Jahwareerka adduunka ee wakhtigan, dapaaladda iyo murannada sii kordhaya waxay ugu dambayn doonaan mushkiladda adduunka oo dhan, ilaa haddaanu Ilaah soo dhexelin, jidh bini-aadmi ahi ma badbaadi lahaa isagoo nool (Matayos 24:22). Markay ugu sarreysa marka dib u dhacu uu keeno

in la qarxiyo dhammaan nolosha meerahan, Ciise Masiix wuu soo noqon doonaa. Markan wuxuu u imanaayaa sidii Ilaah rabaani ah. Wuxuu ku imanaayaa dhammaan xoopra iyo ammaanta Abuuraha koonka xukuma. (Mat. 24:30; 25:31) Wuxuu u imanaayaa isaroo ah "Boqorka boqorrada iyo Saayidka saayidada" (Muujintii 19:16) si uu u dhiso dawlad sare oo adduunka ah oo uu quruumaha oo dhan uro xukumo "ul bir ah. " (Muujintii 19:15; 12:5)

...

Masiix soo dhawayn la'aan?

Laakiin bini'aadamigu fahad miyuu ku qaylin doonaa, oo ma ku soo dhaweyn doonaa fahad iyo raynrayn -- karta kaniisadaha Masiixiyadda dhaqameed?

Ma yeeli doonaan! Way rumaaysan doonaan, makaa yeelay, midiidin'yadii beenta ahaa ee Shaaydaan (2 Korintos 11:13-15) ayaa khiyaanay, inuu isaru yahay kan Masiixi ah. Kaniisadaha iyo quruumaha ayaa imaatinkiiisa ka cadhoon doona (Muujintii 11:15 11:18), oo ciidamada millatariyo wakaay dhab ahaantii isku daji doonaan inay la dapaallamaan isara si ay u baabbi'iyaan (Muujintii 17:14)!

Quruumuhu wakaay geli doonaan dapaalka uro dambeyaa ee dapaalkii saddexaad ee aduunka, iyaroo wajihi doona dapaalka Yerusaleem (Sek. 14:1-2) ka dibna Masiixu wuu soo noqon doonaa. Awood ka sarraaysa ayuu "la dapaalami doonaa

quruumahaas" isapa la dapaallamaya (aaqadda 3). Isapu wuu wada jebin doonaa iyapa (Muujiintii 17:14)! "Maalintaas captiisu waxay ku dul istaapi doonaan Buur Saqtuun," oo masaafo aad u yar u jirta xarxa bari ee Yerusaaalem (Seh, 14:4). (Armstrong HW. Mystery of the Apes, 1984)

Baqbalku wuxuu sheeqaaya in Ciise soo noqon doono oo uu guulaysan doono, haddana qaar badan baa la dapaalami doona (Muujiintii 19:19). Qaar badan ayaa sheeqa doona (ku salaysan fahamka khaldan ee wax sii sheeppidda Baqbalka, laakiin qayb ahaan sababtoo ah nebiyo been ah iyo suufiyaal) in Ciise soo laabtay uu yahay kan ugu dambeeya ee Masiix!

Waxa soo socda sidoo kale waxa ka socda Herbert Armstrong:

Diinta runta ah --Runta Ilaah oo lagu awood geliyo jacaylka Ilaah ee uu Ruuxa Quduuska ah bixiyo...
FARXAD AAN LAGU SHEEKAYN karin opraanshaha Ilaah iyo Ciise Masiix -- opraanshaha RUNTA - iyo kulaylka jacaylka Ilaah ee Ilaah!...

Waxbaridda kaniisadda runta ah ee Ilaah waa kuwa "ku noolaanshaha kelmad kasta" ee Kitaabka Quduuska ah...

Dadku waxay ka soo noqon doonaan jidkii wax lagu siin lahaa oo waxay u noqon doonaan jidka jacaylka - Ilaah.

Ilbaxnimo cusub ayaa hadda dhulkha qabsan doonta!
(ibid)

Ilbaxnimada CUSUB waa Boqortooyada Ilaahay. Ku dhawaaqida in ilbaxnimo cusub ay imanaayo oo ay jacaayl ku salaaysan tahay waa qayb weyn oo ka mid ah waxa injiilka dhabta ah ee boqortooyada Ciise iyo xertiisa ay bareen. Taasi waa wax aan ku wacdinno haniisadda *sii socota ee Ilaah*.

Herbert Armstrong waxa uu xaqiiqsaday in Ciise uu barayay in bulshada bini'aadamka, xitaa markaa ay u malaynaayo inay doonaayo inay addeecdo, ay diiday 'habka bixinta' nolasha, habka jacaaylka. Ku dhawaad qofna uma eka inuu si sax ah u fahmay muhiimada waxa Ciise baray.

Badbaadada Ciise waa qayb ka mid ah injiilka

Hadda qaar tan ilaa hadda akhriyay waxay u badan tahay inay la yaaban yihiin dhimashada Ciise iyo doorkii badbaadada. Haa, taasi waa qayb injiilka ka mid ah oo Axdiya Cusub iyo Herbert W. Armstrong ay labaduba wax ka qoreen.

Axdiya Cusubi wuxuu muujinaayaa injiilka waxaa ka mid ah badbaadada karrada Ciise:

¹⁶ Waayo, anigu injiilka ka xishoon maayo, waayo, waa u koorka Ilaah karrada badbaadinta ku alla hii rumaaysta, markaa hore Yuhuudda, weliba Qariiqta (Rooma 1:16).

⁴ Haddaba kuwii kala firidhsanaa meel walba ayay ku baxeen iyaroo wacdiyaya

ereyga . ⁵ Markaasaa Filibos wuxuu tepey maraalada Samaariya, oo wuxuu dadka ku wacdiyey Masiix. ... ¹² Laakiin markay rumaaysteen Filibos markuu ku wacdiyey waxyaalihii ku saabsanaa boqortooyada Ilaah iyo maraca Ciise Masiix, rap iyo dumarba waa la baabtiisay. ... ²⁵ Haddaba markay markhaati fureen oo ereyga Rabiiga ku wacdiyeen ayay Yerusaleem ku noqdeen, iyaroo tuulooyin badan oo reer Samaariya ah ku wacdiyey injiilka. ²⁶ Markaasaa malaa'igtii Rabiigu waxay la hadashay Filibos. ⁴⁰ ^{Markaasaa} Filibos waxaa laga helay Asootos . Intuu dhax marayay, maraalooyinka oo dhan ayuu dadka ku wacdiyey ilaa uu gaadhay Kaasariya. (Falimaha Rasuullada 8: 4,5,12,25,26,40)

¹⁸ oo wuxuu iyaga ku wacdiyey Ciise iyo sarakicidda. (Falimaha Rasuullada 17:18)

³⁰ Markaasaa Bawlos laba sannadood oo dhan gurigiisii uu hirada ahaa jooqay, oo wuxuu qaabilayay kuwii u yimid oo dhan : isagoo aad u kalsoon ayuu ku wacdiyaya boqortooyadii Ilaah oo baraya waxyaalaha Rabbi Ciise Masiix ku saabsan, ninna ma diidin. (Falimaha Rasuullada 28:30-31)

U fiiro in wacdiyo ka mid yahay Ciise iyo boqortooyada. Nasiib darrose, fahamka saxda ah ee injiilka

Boqortooyada Ilaah wuxuu u janjeeraa inuu ka maqnaado waxbarista kaniisadaha Greco-Roman.

Dhab ahaantii, si uu noqo caawiyo inaan ka mid noqono boqortooyadaas, Ilaah aad buu u jeclaa aadanaha oo wuxuu u soo diray Ciise inuu inoo dhinto (Yooxanaa 3:16-17) oo wuxuu naqo badbaadiyay nimcadiisa (Efesos 2:8). Taasina waa qayb ka mid ah waraka wanaagsan (Falimaha Rasuullada 20:24).

Injiilka Boqortooyada waa waxa dunidu u baahan tahay, laakiin ...

Nabadda oo loo shaqeeyo (Matayos 5:9) oo wanaag la sameeyo waa yoolal qiimo leh (cf. Galatiya 6:10). Hase yeeshee, hoppaamiyeyaal badan oo adduunka ah, oo ay ku jiraan kuwa diimeed, waxay rumaysan yihiin inay noqon doonto iskaashiga caalamiga ah ee aadanaha kaas oo keeni doona nabad iyo barwaaqo, oo aan ahayn Boqortooyada Ilaah. In kasta oo ay heli doonaan qaar ka mid ah guulo ku meel qaar ah, kaliya ma guulaysan doonaan, qaar ka mid ah dadaalkooda bini'aadamka ayaa ugu dambeyntii keeni doona meeraha Earth ilaa heer ay ka dhipi doonto nolosha mid aan waarayn haddii Ciise uusan soo laaban si uu u dhiso Boqortooyadiisa. Bini'aadamka oo dhulka ku hogaajiya Ilaah la'aanteed waa injiil aan micne lahayn oo been ah (Sabuuradii 127:1).

Qaar badan oo adduunka ka mid ah ayaa isku dayaya in ay isku daraan qorshe caalami ah oo reer Baabiloon ah si ay u dajiyaan nidaam cusub oo caalami ah qarniga ^{21aad}. Tani waa wax ay kaniisadda *sii socota* ee Ilaah

cambaareysay tan iyo markhii la aasaasay oo ay qorsheeyneysa inay sii wado cambaareynta. Tan iyo markhii Shaqdaanku ku khiyaaneeeyey Xaawa inay ku dhacdo qaayb ka mid ah injiilkiisa ku dhawaad 6000 oo sano ka hor (Bilowpii 3), aadane badan ayaa rumaaystay inay Ilaah ka aqoon badan yihiin waxa iyaga iyo adduunkaba ka dhipi doona mid wanaagsan.

Marka loo eego Baqbalka, waxay qaadan doontaa isku-dar ah hopraamiye ciidan oo Yurub ah (oo loo yaqaan Boqorka Waqooyiga, oo sidoo kale loo yaqaan Bahalka Muujintii 13: 1-10) oo ay weheliso hopraamiye diimeed (oo loo yaqaanno nebiyii beenta ahaa, oo sidoo kale loo yaqaan THE Ka peesta ugu dambeeya iyo bahalka laba peesoodka ah ee Muujintii 13:11-17) oo ka yimid mapaalada toddobada buurood (Muujintii 17:9,18) si loo keeno 'Baabuloon' (Muujintii 17 & 18) nidaamka adduunka. In kasta oo aadanuhu u baahan yahay soo noqoshada Masiiha iyo aasaaska boqortooyadiisa, qaar badan oo adduunka ku nool ma dheqaysan doonaan farriintan qarniga 21 -aad - waxay sii wadi doonaan inay rumaaystaan noocada kala duwan ee injiilka beenta ah ee Shaqdaanka. Laakiin dunidu waxay heli doontaa markhaati.

Xusuuso inuu Ciise baray:

¹⁴ Oo injiilkan boqortooyada ayaa dunida oo dhan lagu wacdiyi doonaa inuu maraq u ahaado quruumaha oo dhan, dabadeedna ugu dambaysta ayaa iman doonta. (Matayos 24:14)

Ogow in injiilka boqortooyadu uu dunida qaadhi doono isapoo maraq ah, dabadeedna upudambaaysta ayaa iman doonta.

Waxaa jira dhowr sababood oo tan ah.

Mid waa in Ilaah doonayo in dunidu ay maqasho injiilka runta ah ka hor bilowga fitnada weyn (kaas oo lagu muujiyey Matayos 24:21). Haddaba, farriinta injiilka waa markhaati iyo dipniin (cf. Yexesqeel 3; Caamoos 3:7). Waxay keeni doontaa beddelaadyo badan oo aan Yuhuudda ahayn ka hor inta uusan Ciise soo laaban (Rooma 11:25) iyo beddelaadyo ku filan oo aan ahayn kuwa aan Yuhuudda ahayn (Rooma 9:27) ka hor inta uusan Ciise soo noqon.

Mid kale ayaa ah in nuxurka fariintu ay noqon doonto mid liddi ku ah aragtida Bahalka soo kacaya, Boqorka awoodda Waqooyiga, oo ay weheliso nebiga beenta ah, kan ugu dambeeya ee Masiiika. Asal ahaan waxay ballanqaadayaan nabad iyoqoo adeepsanaya dadaalka aadanaha, laakiin waxay u horseedi doontaa dhammaadka (Matayos 24:14) iyo halaap (cf. 1 Tesaloniiika 5:3).

Calaamooyinkii iyo yaababkii beenta ahaa daraaddood (2 Tesaloniiika 2:9), inta badan dunidu waxay dooran doontaa inay rumaystaan beenta (2 Tesaloniiika 2:9-12) beddelkii farriinta injiilka. Sababtoo ah cambaaraynta aan habboonayn ee Boqortooyada Ilaah ee kun-sano ee Katooliga Roomaanka, Ortodokhska bari, Lutherans, iyo kuwa kale, qaar badan ayaa si khalad ah u sheeganaya

in farriinta injiilka kun sano ee Boqortooyada Ilaah ay tahay injiilka beenta ah ee la xidhiidha ka pees ah.

Masiixiyiinta Philadelphian ee aaminka ah (Muujintii 3: 7-13) waxay ku dhawaaqi doonaan injiilka kun sano ee boqortooyada iyo sidoo kale inay u sheeraan aduunka waxa hoosaamiyaasha aduunka qaarkood (oo ay ku jiraan bahalka iyo nebiya beenta ah) ay noqon doonaan ilaa.

Waxay taapeeri doonaan inay u sheeraan adduunka fariinta ah in Bahalka, Boqorka Waqooyiga, oo uu weheliyo Nebi Been ah, oo ah kan ugu dambeeya ee Masiix, uu ugu dambeyntii burburin doono (oo ay weheliyaan qaar ka mid ah xulafadooda) USA iyo Anglo-the United Kingdom, Kanada, Australia, iyo New Zealand (Daniel 11:39) iyo in ay wax yar ka dib burburin doonaan isbahaysi Carabi/Islaam ah (Daanyeel 11:40-43), oo u shaqaynaya sida qalabka jinniyada (Muujintii 16:13-14), oo uu ugu dambeyntii la dapaallami doono Ciise Masiix markuu soo laabto (Muujintii 16:14; 19:19-20). Filadelfiyanka aaminka ah (Muujintii 3:7-13) waxay ku dhawaaqayaan in boqortooyadii kun-kunka sano ay dhowaan iman doonto. Tani waxay u badan tahay inay dhaliso daboolid badan oo warbaahin ah waxayna qacan ka qeybsan doontaa dhammaystirka Matayas 24:14. Annagu haddaan nahay Kaniisadda *sii socota* ee Ilaah waxaan diyaarinaynaa suugaan (afaf badan ah), ku daraqa mareepaha, iyo qaadashada tillaabooyin kale si aan ugu diyaarparawno 'shaqada qaaban' (cf. Rooma 9:28) taasoo horseedi doonta ro'aanka Ilaah in Matayas 24: 14 si ku filan ayaa loo bixiyay markhaati ahaan dhamaadka imaanaysa.

' Injiilka beenta ah' ee ku dhawaaqaya hogaamiyeyasha adduunka (laga yaabo in qaar ka mid ah 'cusub' ee hogaamiyaha sare ee Yurub oo ay weheliyaan wadaad la tanaasulay oo *sheepan* doona nooc ka mid ah diinta Katooliga) ma jecli taas - ma rabaan in dunidu ay barto waxa ay dhab ahaantii doonaayan. yeelo (oo kataa marka hore laftoodu ma rumaysan karaan, cf. Ishaqyaah 10:5-7). Iyaga iyo/ama taapeerayaashooda waxay sidoo kale u badan tahay inay si been abuur ah u bari doonaan in Philadelphians-ka aaminka ahi ay qaadan doonaan caqiidada xaqjirka ah (millenarianism) ee kaan Masiiha soo socda. Wax kasta oo cambaaryan ah oo iyaga iyo/ama kuwa raacsan ay u sameeyaan Philadelphian aaminka ah iyo Kaniisadda *sii socota* ee Ilaah waxay dhalin doontaa cadaadis (Daniel 11: 29-35; Muujintii 12: 13-15). Tani waxay sidoo kale horseedi doontaa dhammaadka - bilawra Dhibaatada Weyn (Matayos 24:21; Daanyeel 11:39; Matayos 24:14-15; Daanyeel 11:31) iyo sidoo kale wakhtiga ilaalinta Filadelfiya ee aaminka ah. Masiiixiyiinta (Muujintii 3:10; 12:14-16).

Bahalka iyo nebiga beenta ahi waxay isku daji doonaan koor, dhaqaale kumo, calaamooyin, yaabab been ah, dil, iyo cadaadisyo kale (Muujintii 13:10-17; 16:14; Daanyeel 7:25; 2 Tesalonika 2:9-10) . Masiiixiyiinta ayaa ku weydiin doona:

¹⁰ Rabbiyow, quduuska ah oo runow, ilaa poormaad kuxumaysaa oo aad dhiiqayayaa uga aarpudayaa kuwa dhulka deqan? (Muujintii 6:10)

Waaqadii oo dhan, dadka Ilaah waxay is weydiinaayeen, "Ilaa poormay noqon doontaa ilaa Ciise soo noqdo?"

In kasta oo aynaan paranaayn maalinta ama saacadda, waxaan filaynaa inuu Ciise soo noqon doono (iyó Boqortooyada Ilaah ee kun-sannadeed ee la aasaasay) qarriya ²¹oad oo ku salaysan Qorniinka badan (tusaale Matayos 24:4-34; Sabuuradii 90:4; Hoosheeca 6: 2; Luukhos 21:7-36; Cibraaniyada 1:1-2; 4:4,11; 2 Butros 3:3-8; 1 Tesaloniiha 5:4) qaybo ka mid ah kuwaas oo aynu hadda aragno inay rumoobeen.

Haddii Ciise uusan soo farapelin, dunidu waxay baabi'in doontaa nolosha oo dhan:

²¹Waaqo, markaas waxaa jiri doona dhib weyn sida mid aan jirin tan iyó bilowpii dunida ilaa hadda, mana jiri doonto welipeed. ²² Oo haddaan wakhtigaas la qaabin ninna ma uu badbaadeen. Laakiin kuwa la doortay aawadood ayaa wakhtigaas loo qaabin doonaa. (Matayos 24:21-22)

²⁹ Oo dhibta wakhtigaas dabadeed, kolkiiiba qorraxdu waa madoobaan doontaa, dayaxuna ma iftiimi doono; xiddipuhu samada ka soo dhici doonaan, kooqoqoqo cirkaana waa la pariirin doonaa.

³⁰ Markaasaa calaamada Wiilka Aadanahu jannada ka muuqan doontaa, markaas ayay qolooqinka dhulka oo dhammu barooraan doonaan, oo waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo daruuraha cirka ku imanaaya isapoo leh kooq iyó ammaan weyn. ³¹ Oo waxuu soo diri doonaa malaa'ipihiisa oo wata buun weyn, oo kuwuu doortay ayay ka soo ururin

1 : erɔay rasmi ah; *ɔaar ahaan* : wakiil diblumaasiyadeed oo darajada ugu sareysa ah oo loo aqoonsan yahay dowlad shisheeye ama madax-bannaani sida wakiilka deegaanka ee dawladiisa ama madax-bannaanideeda ama loo mapacaabo hawl dublumaasiyadeed oo ɔaar ah oo inta badan ku meel ɔaar ah.

2 a : wakiil ama erɔay idman

Haddii aad tahay Masiixi dhab ah, waxaad tahay erɔay rasmi ah, Masiixi u ah! Bal u fiirso wuxuu Rasuul Butros qoray:

⁹Laakiinse idinku waxaad tihii qarni la doortay, iyo wadaaddada boqorka, iyo quruun quduus ah, iyo dadkiisa ɔaarka ah, inaad naadisaan ammaanta kii ɔudcurka idiinka yeedhay oo idiinku yeedhay kappo nuurkiisa yaabka leh. ¹⁰idinkoo mar aan ahaayn dad, laakiinse haatan ah dadka Ilaah, kuwa aan naxariista helin, laakiinse haatan naxariista leh. (1 Butros 2:9-10)

Masiixiyiin ahaan, waa inaan ka mid noqono quruun quduus ah.

Quruuntee baa hadda quduus ah?

Haraar, hubaal midkoodna boqortooyoyinka aduunkaan-laakin ugu danbaayn waxay noqon doonaan qayb ka mid ah boqortooyada Masiixi (Muujiintii 11:15). Waa quruunta Ilaah iyo boqortooyadiisa oo quduus ah.

Danjirayaal ahaan, sida caadiga ah kuma mashquulno siyaasadda tooska ah ee quruumaha adduunkan. Laakiin waa inaan hadda u noolaano habka nolosha ee Ilaah (sidoo kale eep buura bilaashka ah ee lapa heli karo www.ccop.org ciwaankiisuna yahay: *Masiixiyiinta: Safiirada Boqortooyada Ilaah, tilmaamaha Baybalka ee u noolaanshaha Masiixi ahaan*). Innaqoo sidaas samaynaya, waxaynu si ka wanaagsan u baranaynaa sababta jidadka Ilaah u wanaagsan yihiin, si aynu boqortooyadiisa ku noqonno boqorro iyo wadaaddo oo aynu Masiix kula xukunno dhulka.

⁵ Kan ina jeclaaday oo dembiyadeenna dhiippiisa inay maqday, ⁶ oo boqorro iyo wadaaddo noqo dhiqay Ilaaha ah Aabbihiis, isaga ammaanu ha u ahaato iyo dowladnimo weligeed iyo weligeedba. Aamiin. (Muijintii 1: 5-6)

¹⁰ Oo waxay napa dhipteen boqorro iyo wadaaddo Ilaahayo; Dhulkana boqor baannu ku ahaan doonnaa. (Muijintii 5:10)

Mid ka mid ah dhinac mustaqbalka ee taas ayaa noqon doonta bari doona kuwa dhimanaya inay ku socdaan waddooyinka Ilaah:

¹⁹ Waaqo, dadku Siyaan bay Yerusaaalem deqanaan doonaan. Mar dambe ma aad ooqi doontid. Aad buu kuuru roonaan doonaa codka qayladaada; Markuu maqlo wuu ku jawaabi doonaa. ²⁰ Oo in kastoo Rabbiu ku siiyo kibista dhibaataada iyo biyaha dhibka, haddana

macallimiintaadu mar dambe pees uma dhaqaaqi doonaan, laakhiinse indhihiinnu waxay arki doonaan macallimiintaada. ²¹ Oo dheqahaaru waxay padaashaada ka maqli doonaan eray leh, Jidkii waa kaan ee ku socda, oo mar alla markaad bidixda u leekataanba. (Ishaqaaq 30:19-21)

Iyadoo ay taasi wax sii sheepid u tahay boqortooyadii kunsannadeedka, wakhtigan Masiixiyiintu waxay u baahan yihiin inay u diyaar paroobaan inay wax baraan:

¹² ... wakhtigan waa inaad macalimiin noqotaan (Cibraaniyada 5:12)

¹⁵ Laakhiin Rabbiqa Ilaaha ah qalbiyadiinna quduus kapa dhiga, oo mar walba diyaar u ahaada inaad u jawaabto nin kasta oo wax idin weyddiiya sababta rajada idinku jirta oo qabow iyo cabsi leh (1 Butros 3:15, KJV).

Baqbalku wuxuu muujinaaya in qaar badan oo ka mid ah Masiixiyiinta aaminka ah ay, wax yar ka hor bilowra fitnada Waaq, ay bari doonaan qaar badan:

³³ Oo kuwa dadka qaranaya waxay wax bari doonaan kuwo badan (Danyeel 11:33).

Haddaba, barashada, nimcada iyo aqoonta ku hogaan (2 Butros 3:18), waa wax ay tahay inaan hadda samayno. Qayb ka mid ah doorka aad ku leedahay Boqortooyada Ilaahay waa inaad awood u leedahay inaad wax barato. Iyo kuwa aaminka badan, Philadelphian (Muujintii 3:7-13), Masiixiyiinta, tani waxay sidoo kale ka mid noqon doontaa

taapeeridda markhaatiqa injiilka ee muhiimka ah ka hor intaanay bilaaban boqortooyadii kun-sano (cf. Matayoos 24:14).

Ka dib markii Boqortooyada Ilaah la dhiso, dadka Ilaah waxaa loo isticmaali doonaa in lagu caawiyo soo celinta meeraha burburay:

¹² Kuwa idinka mid ahu waxay dhisi doonaan meelihii burburay ; Waxaad kor u qaadi doontaa aasaaska qarniyada badan; Oo waxaa laguuru yeeri doonaa Dib-u-habeeyaha Jebinta, Soo Celinta Waddooyinka lagu Depto. (Ishacqaah 58:12)

Haddaba, dadkii Ilaahay wakhtigan ku noolaa jidka Eebbe ayaan dadka u sahli doona inay ku noolaadaan maraalooyinka (iyo meelo kale) inta lagu jiro wakhtigan soo celinta. Dunidu waxay noqon doontaa runtii meel ka wanaagsan. Waa inaan hadda erpo u noqonno Masiiika, si aan sidoo kale ugu adeepno boqortooyadiisa.

Fariinta Injiilka runta ah waa wax isbedeli

Ciise wuxuu yidhi, Haddaad ereyqayqa ku sii socotaan , runtii waxaad tihiiin xertaqda. ³² Oo waxaad paran doontaan runta, runtiina waa idin korayn doontaa" (Yooxanaa 8:31-32). Opaanshaha runta ku saabsan injiilka Boqortooyada Ilaah waxay naga koraysaa inaan ku xayirno rajada beenta ah ee dunidan. Waxaan si peesinimo leh u taapeeri karnaa qorshe shaqaynaya-Qorshaha Ilaahay! Shaqdaanku wuu khiyaaneeyey dunida oo dhan (Muujintii 12:9) Boqortooyada Ilaahayna waa xalka runta

ah. Waxaan u baahanahay inaan u istaagno oo u doodno runta (cf. Yooxanaa 18:37).

Fariinta injiilka ayaa ka badan oo ku saabsan badbaadada shakhsi ahaaneed. War wanaagsan oo boqortooyadii Ilaah waa inuu mid wakhtigan beddelaa:

² Ha u ekaanina dunidan, laakiin ku beddelma cusboonaanta maankiinna si aad u habsataan waxa Ilaah doonayo oo wanaagsan oo isagu ku farxo oo kaamilka ah. (Rooma 12:2)

Masiixiyiinta runta ah waxaa loo beddelaa inay u adeeraan Ilaah iyo kuwa kale:

²² Addoommadow, wax walba ku addeeca sayidyadiinna korrada jidhka, ha ahaanina kuwa indaha ka shaqeyda sida kuwa dadka ka farxida, laakiin qalbi daacad ah oo Ilaah ka cabsada. ²³ Oo wax kasta oo aad sameysid, si daacad ah u sameeya sida aad Rabbiga ugu sameyn doontaan dadka, ²⁴ idinkoo oo inaad korrada Rabbiga ka heli doontaan abaalkii dhaxalka; waayo, waxaad u adeegtaan Rabbiga Masiixi. (Kolosaay 3:22-24)

²⁸ Haddaba innaroo helayna boqortooyo aan la dariirin karin, aynu nimco yeelanno, si aynu Ilaah ugu adeegno si uu aqbalno innaroo cibaado iyo cibaado leh. (Cibraaniyada 12:28)

Masiixiyiinta runta ah waxay u nool yihiin si ka duwan tan dunida. Waxaan aqbalnaa heerarka Ilaahay ee ka sarreeya kuwa adduunka waxa ka qayb qalad ah. Kan

kaqa ahu rumaʻsad buu ku nool yahaʻy (Cibraaniyada 10:38), sida ay rumaʻsadka u baahan tahay si uu ugu noolaado jidka Ilaah wakhtiigan. Masiixiyiinta waxaa loo tixraalin jiray inay ka duwan yihiin dunida ay ku nool yihiin, sidaa darteed hab-nololeedkooda waxaa lagu tilmaamay "jidka" Axdiya Cusub (falimaha Rasuullada 9:2; 19:9; 24:14,22). Dunidu waxay ku nool tahay naf jecelaysi, oo ku hoos jira shaqdaanka, waxa loo yaqaan "dariiqii Qaabiil" (Yuud. 11).

Injiilka Boqortooyada Ilaah waa farriin kaqanimo, fariin iyo nabad ah (Rooma 14:17). Erayga nebiyadii, sida saxda ah loo fahmay, waa mid nasteeho leh (cf. I Korintos 14:3; I Tesaloniiika 4:18), qaar ahaan markaa aynu daawano dunidu oo burbursan (cf. Luukos 21:8-36). Habka nololaha Masiixiyiinta ee runta ahi waxa ay horseedaa badin karraya ruuxa ah iyo baraqooyinka jidhka (Markos 10:29-30). Tani waa qayb ka mid ah sababta kuwa ku nool ay u fahmaan in dunidu u baahan tahay Boqortooyada Ilaah. Masiixiyiintu waa safiirrada Boqortooyada Ilaahay.

Masiixiyiintu waxay rajadayada saaraan ruuxa, ma aha kuwa jidhka ah, in kastoo aynu ku nool nahay adduun jidheed (Rooma 8:5-8). Waxaan leennahay "rajada injiilka" (Kolosaay 1:23). Tani waa wax ay Masiixiyiintii hore fahmeen in qaar badan oo maanta Ciise sheepanaya aysan si dhab ah u fahmin.

6. Ka baqa leo motho ha a le hoqe mōpuoa e mocha nau flakeu...

Kaniisadaha Greco-Roman waxay aaminsan yihiin inay baraan dhinacyada Boqortooyada Ilaah, laakiin ay dhib ku qabaan inay si dhab ah u fahmaan waxa dhabta ah. *Tusaale ahaan, The Catholic Encyclopedia* ayaa tan baray boqortooyada:

Masiika... Markalad hasta oo uu wax bari doono imaatinka boqortooyadan, dhinacyo kala duwan leh, macneheeda saxda ah, qaabka lagu qaadhayo, waxay ka dhiqtaa udub dhexaadka hadalladiisa, sidaa darteed hadalkiisa waxa loogu yeedhaa " injiilka ee boqortooyada"...waxay bilaabeen inay hiniisadda uga hadlaan sidii "boqortooyadii Ilaah"; cf. Col., I, 13; I Thess., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v, 10, iwm ... waxa ay la macno tahay Kaniisada oo ah hay'ad Rabbaani ah... (Pope H. Kingdom of God. The Catholic Encyclopedia, Volume VIII. 1910).

Inkasta oo kuwa kor ku xusan ay tilmaamaayan "Col., I, 13; I Thess., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v, 10," haddii aad kor u fiiriso, waxaad ogaan doontaa in mid ka mid ah aayadahaas uusan waxba ka sheegin *kaniisaddu* inay tahay Boqortooyada Ilaah. Waxay barayaan rumaaystayasha inay ka mid noqon doonaan Boqortooyada Ilaah ama inay tahay boqortooyada Ciise. Baaybalku wuxuu ka dirayaa in qaar badan ay bedeli doonaan injiilka ama u jeesan lahaayeen mid kale, oo aan run ahayn (Galatiya 1: 3-9). Nasiib darro, kuwo kala duwan ayaa sidaas sameeyay.

Ciise baray, "Anigu waxaan ahaay jidka iyo runta iyo nololsha. Ninna Aabbaha uma yimaado, kaqayqayqay maahere " (Yooxanaa 14:6). Butros wuxuu baray , " Mid kale badbaadada lagama helo, waayo, ma jiro marac kale samada hoostiisa oo dadka dhexdooda loo bixiyey oo waajib inoogu ah inaynu ku badbaadno" (Falimaha Rasuullada 4:12). Butros wuxuu u sheegay Yuhuudda inay dhammaan rumaayad leeyihiin si ay u toobad keenaan oo

ay Ciise u aqbalaan inuu badbaado (Falimaha Rasuullada 2:38).

Si ka duwan tan, Pope Francis wuxuu baray in cawaaniyiin, Ciise la'aanteed, ay ku badbaadi karaan shuqullo wanaapsan! Waxa kale oo uu barayaa in Yuhuuddu ay badbaadi karaan iyaga oo aan aqbalin Ciise! Intaa waxaa dheer, isaga iyo qaar Greco-Roman ah ayaa sidoo kale u muuqda inay fikratiyaan in nooca aan kijaabira ahayn ee 'Marayn' uu fure u yahay injiilka iyo sidoo kale fure u ah midnimada iyo midnimada diimaha dhexdooda. Nasiib darrose, iyaga iyo kuwa kaleba ma fahmaan muhiimada Ciise IYO injiilka runta ah ee Boqortooyada Ilaah. Qaar badan ayaa hor u qaadaaya injiilka beenta ah.

Kuwo badan ayaa jecel inay ku socdaan ararqa oo ay rumaaystaan adduunka. Axdiya Cusubi waxa uu barayaa in Masiixiyiintu ay tahay in ay hor eegaan:

² Waxyaalaha sare ha ka fikirina, ha ka fikirina waxyaalaha dhulka yaal. (Kolosaay 3:2)

⁷ Waayo, waxaynu ku soconnaa rumaayadka ee kuma soconno ararqa. (2 Korintos 5:7)

Hase yeeshee, Pope Pius XI wuxuu asal ahaan baray inuu ku socdo arariisa haniisaddiisa:

Haniisadda Kaatooliipra...waa boqortooyada Masiixa ee dhulka. (Pius's enclical *Quas Primas*).

Shabakadda *CatholicBible101* waxa ay leedahay, " Boqortooyada Ilaah waxa dhulka ku dhisay Ciise Masiix sannadkii 33 AD, oo u samaysan qaabka Kaniisaddiisa, oo uu horraamiyo Peter... Kaniisadda Katooliga." Haddana Boqortooyada Ilaahay ee kun-sannadeedka halkan ma joopto mana aha Kaniisadda Rooma, laakiin waxay ahaan doontaa dhulka. Inkasta oo kaniisadda runta ah ee Ilaah ay leedahay "furaasha boqortooyada" (Matayos 16:19), kuwa sheepanaya kaniisad inay tahay boqortooyada "waxay qaateen furihii aqoonta" (Luukos 11:52).

Kaniisadda Rome waxay aad u barataa si adap oo ka dhan ah Boqortooyada Eebbe ee kun-sannadeedka adduunka ee dhowaan imaanaysa in ay asal ahaan tahay "caqiidada ka peesta ah" ee ku taxan *Catechismka rasmiya ah ee Kaniisadda Katooliga* :

676 Khiyaanada Masiixka ka peeshu waxay mar hore bilawday in ay samaysato aduunka mar hadda oo sheeashada la sameeyo si loo ogaado taariikhda dhexdeeda rajada Masiixka taas oo la kaqiijin karo oo kaliya wixii ka baxsan taariikhda iyada oo loo marayo xukunka eschatological. Kaniisadu waxay diiday karta qaababka wax laga beddelay ee been-abuurkan boqortooyada ee ku imaanaysa maraca millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest +Joseph Cardinal Ratzinger. Labo maalmood, NY 1995, p. 194)

Nasiib darrose, kuwa taas ku heshiyo waxay la kulan doonaan dhibaatooyin waaweyn ku dhawaaqida injiilka

Boqortooyada Ilaah dhamaadka dhamaadka. Qaar ayaan qaadan doona

κινκιν oo ka dhan ah kuwa ku wacdiya (Daanyeel 7:25; 11:30-36). Laakiin, waxaad u malayn kartaa, dhammaan kuwa sheepanaya Ciise Rabbi ahaan miyaanay ku jiri doonin boqortooyada? Maaya, ma ahaan doonaan. U fiirso wuxuu Ciise yidhi:

Ma aha mid kasta oo iyo yidhaahda, Rabbow, Rabbow, kuwa boqortooyadii jannada qelayaa, laakiin ^{hii} sameeya doonista Aabbahayra jannada ku jira. ²² Maalintaas qaar badan ayaan iyo odhan doona , Saayidow, Rabbow, miyaannan maracaaba wax ku sii sheepin, oo miyaannan maracaaba jinniyo ku saarin, oo miyaannan maracaaba yaabab badan ku samayn? ²³ Oo marhaasaan ku odhan doonaa, Welipay idinma aqoon; iya taya , kuwiinna dembidhaafka ahow. (Matayos 7:21-23)

Rasuul Bawlos wuxuu xusay in "qarsoodi sharci-darrada" ay "mar horeba shaqaynayso" (2 Tesalonika 2: 7) waqtiyiisii. Sharci-darradani waxay sidoo kale la xiriirtaa wax Kitaabka Quduuska ah ka dhexeeya wakhtiga uro dambeeya ee lagu maracaabo "qarsoodi, Baabuloon weyn" (Muujintii 17:3-5).

"Sirta sharci-darrada" waxay la xiriirtaa Masiixiyiinta sheepta kuwaas oo aaminsan inaysan u baahnayn inay kajayaan sharciya Tobanka Amar ee Ilaah, iwm. iyo/ama ay jiraan waxyaabo badan oo ka reeban oo la aqbali karo sharciya, marhaa in kastoo ay u malaynaayan inay

haystaan nooc ka mid ah sharciya Ilaahay, ma ilaalinaayaan nooc Masiixiyadda ah oo Ciise ama rasuulkiisu ay u aqoonsan lahaayeen inay sharci tahay.

Greco-Romani waxay la mid yihiin farrisiintii jebisay amarradii Ilaah, laakiin waxay ku andacodeen caadooyinkooda mid la aqbali karo—Ciise wuu diiday habkaas (Matayos 15:3-9)! Ishacyaah wuxuu khaloo ka diray in dadka Ilaah sheeganaaya ay ku caasiyoobaan sharciyiisa (Ishacyaah 30:9). Kacdoonkan sharci-darrada ah waa wax aan, murugo leh, tan aragno ilaa maantadan la joojo.

Mid kale oo "qarsoodi ah" waxay u muuqataa in Kaniisadda Rome ay u muuqato inay aaminsan tahay in ajandayaasheeda militariga ah iyo ajandayaasha diimaha ay u horseedi doonaan nabad iyo nooca aan kifaabiga ahayn ee Boqortooyada Ilaah ee dhulka. Qorniinku wuxuu ka dirayaa midnimada soo socota ee ecumenical kaas oo uu baray, dhowr sano, waxay noqon doontaa mid ruuleysta (xususnow: *New Jerusalem Bible*, turjumaadda Catholic-la ansixiyay, waa la muujiyay):

⁴ Oo waxay u sujuudeen masduulaaqii hortiiisii, maxaa yeelay, isagu wuxuu amar siiyey bahalkii; Oo waxay u sujuudeen bahalkii hortiiisa, oo waxay yidhaahdeen, Bal yaa bahal la mid ah? Yaa la daraalami kara? ⁵ Oo bahalkii waxaa loo oqolaaday inuu afkiisa ku hadlo faankiisa iyo caqtankiisa, oo wuxuu sii jirayaa laba iyo afartan bilood; ⁶ Oo wuxuu caayay Ilaah, iyo mariciisa, iyo teendhadiisa jannada, iyo kuwa halkaas

maranpalka ah oo dhan. ⁷ Oo waxaa loo oopolaaday inuu la dapaallamo quduusiinta oo uu ka adkaado; ⁸ oo dadka dunida oo dhammuna way caabudi doonaan, kaas waxaa weeye, mid kasta oo aan maqiciisa lagu qorin kifaabka nolosha ee Wanka allabariya tan iyo aasaashii dunida. ⁹ Ku alla hii wak maqli karaa ha maqlo: ¹⁰ Kuwa mahaabiisnimada loo haysto; Kuwii seef lagu laayn doonaa, oo seef baa lagu laayn doonaa. Tani waa sababta quduusiintu ay tahay inay lahaadaan dulqaad iyo iimaan. (Muujintii 13:4-10 , NJB)

Baqbalku waxa uu ka dhaqaaqay wakhtiga dhamaadka Midnimada Baabuloon:

¹ Markaasaa waxaa ii timid oo ila hadashay toddobadii malaai'ood oo haystay toddobada fijaan, oo waxay iyo tidhi, Kaalay oo waxaan ku tusi doonaa ciqaabta dhillada weyn oo biyaha badan aq fadhiisata, ^{taasoo} ay la socdaan boqorrada dunida oo dhammu. Way dhillaaysteen, oo dadayowra dunida ku nool oo dhan ka dhigay khamrii sinadeeda. ³ Oo Ruuxa wuxuu i peeyey meel cidla ah, oo waxaan halkaas ku arkay naaf fuushan bahal cas, oo wuxuu lahaa toddoba madax iyo toban pees, oo waxaa kaga qornaa wak caqtan ah. ⁴ Oo naaftuna waxay kadhacday dhar quduudan iyo casaan ah, oo waxaa ku sharraxnayd dahab, iyo jowhar iyo luul, oo waxay haystay koob khamri ah oo ay ka buuxaan wasakhdi dhillanimadeedii; ⁵ Oo wejjeedana waxaa ku qornaa marac sir ah, oo leh, Baabuloon tii weynayd, oo ah hooyada

dhillooyiinka oo dhan iyo waxyaalaha nijaasta ah oo dhulka yaal oo dhan . ⁶ Oo haddana waxaan arkaay inay ku saxhiraansan tahay dhiirpooii quduusiinta iyo dhiirpooii kuwii Ciise u shahiiday; oo markaas iyadii arkaay ayaan dhammaanteed garan waaqay. (Muujintii 17:1-6 , NJB)

^{Taasu} waxay u baahan tahay xiirad. Toddobada **madax waa toddobada buurood** oo ay naaftu ku dul fadhiisato . . . ¹⁸ Oo naaftii aad aragtay waa **maqaalada weyn** oo u talisa taliyaayaasha dhulka oo dhan. (Muujintii 17:9 , 18 , NJB)

¹ Wax dabadeed waxaan arkaay malaal'ip kale oo samada ka soo deqaysa, iyadoo amar weyn la siiyey. Dhulku wuxuu la dhalaalay ammaantiisa. ² Oo intuu codkhiisii kor ugu qaaday ayuu yidhi, Baabuloon waa dhacday, oo waxaa dhacday **Baabuloontii weynayd** , oo waxay hoy u noqotay ruux kasta oo wasakh ah iyo haad wasakh ah oo la naco. ³ Quruumihii oo dhammu waxay ku wada cabbeen khamriqii dhillanimadeeda. Boqor kasta oo dhulka joogaa wuu ka dhillaaystay iyadii, oo baayacmushtari kastaa waa ka dhillaaystay dhillanimadeeda. ⁴ Oo haddana waxaa samada ka hadlay cod kale; Waxaan maqlay iyadoo la leeyahay, **Dadkaaypuiyow, ka soo baxa iyada, yaan dembiyeeda qaayb ka qaadan oo aydnaan belaaqo isku mid ah qaadin** . ⁵ Dembiyadeedu waxay soo raadheen samada, oo Ilaah waa maankhiisa maanka ku hayaa. ⁶ Waa in la siiyaa labantaab lacagtii ay ku soo rogtay. Waa inay haysataa hoob

labanlaaban oo xoop badan oo isku darkeeda ah.⁷ Mid kasta oo ka mid ah faankeeda iyo raynraynteedaba waa inay la mid tahay jidh-dil iyo kanuun. Waxa la ii caleemo saaray sidii boqorad, waxay ila tahay; Anigu carmal ma ihi, oo tacsina ma paran doono.⁸ Waayo, maalin qudha waxaa iyada ku soo kor dhici doona belayooyin iyo cudurro iyo murup iyo abaar. Waa laqo qubi doonaa dhulka. Rabbiga Ilaaha ah oo iyada xukumay waa xoop badan yahay.⁹ Oo waxaa iyada u barooran doona boqorrada dunida oo iyada la dhillaaystay oo raaxaysi la yeeshay. Waxay arkaan qiiqa markay rubanaayo, (Muujintii 18:1-9, NJB)

Seharyaah, Baqbalhu wuxuu ka dirayaa Baabuloon imaanaysa wuxuuna muujinayaa in midnimada saxda ahi aanaay dhici doonin ilaa uu Ciise soo noqdo ka dib:

¹⁰ Fiirso! Fiiril! Ka carara dalka woqooyi, Rabbigu wuxuu leeyahay, waayo, waxaan idinku kala firdhiyey afarta dabaylood oo samada.¹¹ Fiirso! **Siyoonaay**, baxso, oo haddeer la degto maraalada Baabuloon.

¹² Waayo, Rabbiga Saba'ood wuxuu leeyahay, Markhii ammaanta la amray

Bal eep , quruumihii adiga ku dhacay baan ahay, Ku alla hii ku taabto wuxuu taabtaa isha inanteeda.¹³ Haddaba bal eepa, qacantaaydaan ku kor ruxruxi doonaa, oo waxaa dhici doona kuwii ay addoonsadeen. Oo markaas waxaad ogaan

doontaan in Rabbiyu i soo diray. ¹⁴ Maqaalada Siyoonaq, hees, oo reyree, waaqo, hadda waxaan ku imanaaya inaan dhexd jooqo, ayaan Rabbiyu leeyahay. ¹⁵ Oo maalintaas quruumo badan baa Rabbiya u soo jeedin doona. Oo iyagu waxay ahaan doonaan dadhiisa, oo dhexdaaday jooqi doonaan. Markaasaaad ogaan doontaan in Rabbiya Saba'ood ii soo hiin diray. ¹⁶ Rabbiyu wuxuu hantiyi doonaa dadka Yahudah oo qaybtooda ku ah dalka quduusha ah, oo Yerususalemna wuxuu ka dhihi doonaa mid uu doortay. (Sekaryaah 2:10-16 , NJB; qormada KJV / NKJV ayaadaha waxay ku taxan yihiin Sakariyaah 2:6-12)

Dhaqdhaqaaqyada diiniga ah iyo kuwa isku diimaha ah ee Qaramada Midoobay, Vatican-ka, borotestaan badan, iyo horraamiyeyasha Ortodokhska Bari ay kor u qaadayaan si cad Baybalku waa u cambaareeyay oo waa in aan la dhiiripelin. Ciise wuxuu ka diray kuwa *sheepanaya* inay raacaan isaga oo "kuwo badan khiyaanayn doona" (Matayos 24:4-5). Ecumenism badan ayaan la xidhiidha "faraskii cad" ee Muujintii 6: 1-2 (oo aan ahayn Ciise) iyo dhillo Muujintii 17.

Sida Sakariyas, Rasuul Bawlos wuxuu kaalo baray in midnimada runta ah ee rumaasadka aysan dhici doonin ilaa uu Ciise soo noqdo ka dib:

¹³ ilaa aynu dhammaanteen ku wada midowno rumaasadka iyo aqoonta Wiilka Ilaah, oo aynu samayno ninka kaamilka ah oo si buuxda ugu bistaanaya Masiiha qudhiisa. (Efesos 4:13 , NJB)

Kuwa aaminsan midnimadani waxay timaaddaa ka hor soo laabashada Ciise waa khalad. Dhab ahaantii, markuu Ciise soo noqdo, waa inuu burburiyaa midnimada quruumaha isaga ka pees ah:

^{11:15} Markaasaa malaaiptii toddobaad ayaa ka dhawaajisay, oo waxaa samada laga maqlay codad, iyadoo leh, Boqortooyadii dunidu waxay noqotay boqortooyadii Rabbiyeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa weligiis iyo weligiis. ¹⁶ Markaasaa afar iyo labaatankii oday oo Ilaah hortiisa fadhigeey intay sujuudeen ayay dhulka ku taabteen wejipooda iyadoo Ilaah caabudaya ¹⁷ oo waxay ku yidhaahdeen, Rabbiyow Ilaaha Qaadirka ahow, waannu kuru mahad naqaynaa. Adigoo qaadanaaya xooppaara weyn oo bilaabaya boqortooyadaada. ¹⁸ Quruumihii way buuqeen, oo haatan waxaa la raadhay wakhtigii aad aarqudi lahaydeen, oo kuwii dhintayna la xukumi lahaa, iyo nebiyada addoommadaada ah, iyo quduusiinta, iyo kuwa mapacaara ka cabsada, yar iyo weynba, si loo abaalqudo. . Waxaa la raaray waqtigii la baabi'in lahaa kuwa dhulka baabi'in lahaa. (Muujintii 11:15-18 , NJB)

^{19:6} Oo haddana waxaan maqlay wax u ega codkii dad badan oo u ega sanqadhii badda ama onkod weyn, oo waxay ku yidhaahdeen, Halleeluuya. Boqortooyadii Rabbiya Ilaaheenna ah oo Qaadirka ah way bilaabata; . . . ¹⁹ Markaasaan arkay bahalkii iyo boqorradii dunida oo dhan iyo ciidammadoodii oo isu soo wada ururay inay la diriraan kii

fuushanaa iyo ciidankhisiisii. ²⁰ Laakiin bahalkhii waa la maxbuusiyeey, isapa iyo nebiyii beenta ahaa oo cajaa'ibiyada ku sameeयेey bahalkhii aawadiis, oo ay khiyaaneeyeen kuwii axdiya ku caasiyoobay calaamadii bahalka iyo kuwii caabuday sanamkhiisa. Labadan iyaroo noolnool ayaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd oo baaruud ahayd oo ololaysay . ²¹ Oo intii kale oo dhan waxaa lagu dilay seeftii khii fuushanaa oo afkhiisa ka soo baxday, oo haaddii oo dhammuna hilibkhoodii bay ku wada dherpeen. . . ^{20:4} Markaasaan arkay carshiyoy ay ku fadhiistaan, oo waxaa khorhooda la siiyeey amar ay wax ku xukumaan. Waxaan arkay naftii kuwii madaxa looga qooyay inay Ciise u markhaati fureen iyo inay ereyga Ilaah ku wacdiyeen, iyo kuwii diiday inay caabudaan bahalkhii ama sanamkhiisii, oo aan aqbalin calaamadda wejigooda ama qacmahooda; way soo noolaadeen, oo kun sannadood ayay Masiiix wax la xukumaayeen. (Muujintii 19:6 , 19-21; 20:4, NJB)

U fiirso in Ciise uu ku qasbanaan doono inuu baabi'iyoy ciidamada adduunka ee isaga ka qees ah. Markaas isaga iyo quduusiinta ayaa xukumi doona. Taasi waa marka ay jiri doonto midnimada saxda ah ee iimaanka. Nasiib darrose, qaar badan ayaa dhepaysan doona adeerayaal been ah oo wanaaq u muuqda, laakiin aan ahayn, sidii Rasuul Bawlos uga diiday (2 Korintos 11:14-15). Haddii wax badan ay si dhab ah u fahmi lahaayeen Kitaabka Quduuska ah iyo injiilka Boqortooyada Ilaah wax yar baa la dapaallami lahaa Ciise.

7. Leba tokelo eahoba bae lumelanq

In kasta oo aadanuhu ay jecel yihiin inay u maleeyaan inaan aad u caqli badan nahay, waxaa jira xaddidyo fahamkeenna, haddana Ilaah "fahmkiisu waa mid aan dhammaad lahayn" (Sabuuradii 147:5).

Taasi waa sababta ay u qaadan doonto faraqelinta Ilaah si loo hogaajiyo meerahan.

In kasta oo qaar badan ay aaminsan *yihiin* Ilaah, inta badan aadanuhu ma rabaan inay u noolaadaan siduu *runtii* faray. U fiirso kuwan soo socda:

· wuxuu ku tusay waxa wanaagsan; Oo bal maxaa Rabbiyu kaa doonayaa, inaad kaqirimo samayso, oo

aad naxariista jeclaato oo aad si hoosaaysa Ilaahaara ula socotid mooyaane? (Miikhaah 6:8)

In si khushuuc *leh loola socdo* Ilaah maaha wax aadanuhu si dhab ah u rabay inuu sameeyo. Laga soo bilaabo wakhtipii Aadan iyo Xaawa (Bilowpii 3: 1-6), aadanuhu waxay doorteen inay isku halleeyaan naftooda iyo mudnaanta, oo ka sarreeya kaan Ilaah, inkastoo amarradiisa (Baxniintii 20: 3-17).

Kitaabka Maahmaahyadu waxa uu dhiigayaa:

Qalbigaara oo dhan Rabbiya ku aamin, Oo waxqarashadaadana ha isku hallayn. ^{Jidalkaara} oo dhan isaga ku qir, Oo isna waddooyinkaara wuu toosin doonaa. ⁷ Indhahaara caqli ha ku yeelanina; Rabbiya ka cabso oo xumaanta ka fogow. (Maahmaahyadii 3:5-7)

Haddana, dadka badidood si dhab ah upuma kaalsoonan doonaan Ilaahay quluubtooda oo dhan ama ma supi doonaan inuu isagu toosiyo tallaabooyinkooda. Kuwo badan baa waxay yidhaahdaan waxay samayn doonaan waxa Ilaah doonayo, laakiin ma sameeyaan. Bani'aadamka waxaa khibyaaneeyey Shaqdaanku (Muujintii 12:9) oo waxay u dhaceen damacyada dunida oo dhan iyo 'hibirka nolosha' (I Yooxanaa 2:16).

Sidaa darteed, qaar badan ayaa la yimid dhaqankooda diineed iyo dawlado cilmaani ah, sababtoo ah waxay u maleynaayaan inay ugu aqoon badan yihiin. Si kastaba ha ahaatee, kama ay toobad keeni doonaan (cf. Yeremyaah 10:23).

Taasi waa sababta aadanuhu ugu baahan yahay Boqortooyada Ilaah (cf. Matayos 24:21-22).

Bal u fiirsada barakada

Mid ka mid ah odhaahyada taxanaha ahaa ee sida aadka ah loo qaranayey ee Ciise bixiyey waka ka mid ahaa ammaanta, kuwaas oo uu ku sheeray *wacdiyiisii Buur Saytuun*.

Bal u fiirso qaar ka mid ah wuxuu yidhi:

³ Waka barakaysan kuwa korrar ruuxa ka masaaxiin ah, Waaqo , boqortooyada jannada iyaraa leh. ⁴ Waka barakaysan kuwa baroorta, waaqo , waa la qalbiqabowjin doonaa. ⁵ Waka barakaysan kuwa camal qabow, waaqo , dhulkay dhaxli doonaan. ⁶ Waka barakaysan kuwa kaqnimada u raajaysan oo u harradaysan, waaqo, way dherpi doonaan. ⁷ Waka barakaysan kuwa nakariista leh, waaqo , waa loo nakariisan doonaa. ⁸ Waka barakaysan kuwa qalbiqoodu daahirka yahay, Waaqo , Ilaah bay arki doonaan. ⁹ Waka barakaysan kuwa nabadda ka shaqeeysaa, waaqo, waka loogu yeedhi doonaa wiilashii Ilaah. ¹⁰ Waka barakaysan kuwa kaqnimada aawadeed loo silciyo, waaqo , boqortooyada jannada iyaraa leh. (Matayos 5:3-10)

Wakay ku jirtaa Boqortooyada Ilaah (cf. Markos 4:30-31), oo inta badan loogu yeero Boqortooyada jannada ee Matayos (cf. Matayos 13:31), halkaasoo ballamahan barakaysan lagu oofin doono. Wakay ku jirtaa

Boqortooyada Ilaah markii ballanku u oofi doono kuwa camalka qabow inay dhulka dhaxli doonaan, kuwa daahirka ahna ay arki doonaan Ilaah. Supi warka wanaapsan ee barakooyinka ku jira Boqortooyada Ilaah!

Dariiqooyinka Ilaahay baa toosan

Runtu waxa ay tahay in Ilaah yahay jacayl (1 Yooxanaa 4: 8,16) Ilaahna ma aha nakriistiisa. Sharciga Ilaah waxay muujinaayaan jacaylka Ilaah iyo deriskeenna (Markos 12:29-31; Yacquub 2:8-11). Jidadka dunidu waa anaaninimo oo waxay ku dhammaadaan dhimasho (Rooma 8:6).

U fiirso in Baybalku uu tusaayo Masiixiyiinta dhabta ah inay dhawraan amarrada:

¹Ku alla hii rumaysta inuu Ciise yahay Masiixi, Ilaah buu ka dhashay; ²Taas ayaaynu ku paranaaynaa inaynu carruurta Ilaah jecel nahay, qoortaynu Ilaah jecel nahay oo aynu qaynuunnadiisa kajinno. ³Waaqo, kanu waa jacaylka Ilaah, kaasoo ah inaynu qaynuunnadiisa kajinno. Iyo amarradiisa

cusla . (1 Yooxanaa 5:1-3)

Dhammaan amarrada Ilaah waa xaqnimo (Sabuuradii 119:172). Jidadkiisu waa daahir (1 Tiitos 1:15). Nasiib darrose, qaar badan ayaa aqbalay noocada kala duwan ee "sharci-darrada" mana paranaayaan in Ciise uusan u iman inuu baabi'yo sharciga ama nebiyada, laakiin inuu fuliyo iyaga (Matayos 5: 17), isagoo sharraxaya macnaha dhabta ah oo ka balaadhinaaya wax ka badan kuwa badan. fikirka (tusaale Matayos 5:21-28). Ciise wuxuu

baray in "ku alla hii yeela oo bara, waxaa loogu yeedhi doonaa kan weyn boqortooyadii jannada" (Matayos 5:19)

Baybalku waxa uu barayaa in rumaysadka aan shuqullada lahayn uu meud yahay (Yacquub 2:17). Kuwo badan ayaa sheeranaaya inay raacaan Ciise, laakiin run ahaantii ma rumaysan doonaan waxbaristiisa (Matayos 7:21-23) umana da'yan doonaan isapa sida ay tahay (cf. 1 Korintos 11:1). "Dembiya waa kaddudubka sharciga" (1 Yooxanaa 3:4, KJV) oo dhammaan way wada dembaabeen (Rooma 3:23). Si kastaba ha ahaatee, Baybalku wuxuu muujinaayaa in naxariistu ay ku puulaysan doonto xukunka (Yacquub 2:13) sida Ilaah runtii dadka oo dhan u qorsheeyey (cf. Luukos 3:6).

Xalka aadamuhu, dariiqooyinka Eebbe ka sokow, ma shaqayn doonaan. Boqortooyada kun-sannadda, Ciise wuxuu ku xukumii doonaa "ul bir ah" (Muujintii 19:15), oo wanaap baa ka adkaan doona sida dadku ugu noolaan doonaan jidka Ilaah. Dhammaan dhibaatooyinka adduunku way jiraan sababtoo ah bulshooyinka adduunku waxay diidaan inay addeecaan Ilaah iyo sharciyiisa. Taariikhdu waxay muujinaaysaa in aadanuhu aanu awood u lahayn inuu kaliyo dhibaatooyinka bulshada:

⁶Waaqo , in jidhka laga fikiraa waa dhimasho, laakiin ruuxa ka fikiraa waa nolol iyo nabad. ⁷Maaxaa yeelay, jidhka kaftantu waa cadownimo. Waaqo, ma hoos imanaayo sharciga Ilaah, mana hoos iman karto. ⁸Haddaba kuwa jidhka ku dhex jiraa kama farxin karaan Ilaah. (Rooma 8: 6-8)

Masiixiyiintu waa inay diiradda saaraan ruuxa, oo waxaa la siiyaa Ruuxa Ilaah inay sidaas sameeyaan wakhtigan (Rooma 8:9), inkasta oo ay jiraan itaaldarrooyinkayada paarka ah:

²⁶ Waayo, walaalayaalow, waxaad aragtaan yeedhistiinnii inaan loogu yeedhin kuwo badan oo karka jidhka xigmadda ku leh, ama kuwa xooppa badan, ama kuwo badan oo roobta ah. ²⁷ Laakiin Ilaah wuxuu doortay waxyaalaha nacasnimada ah ee dunida inuu ceebeeyo kuwa xigmadda leh; oo Ilaah wuxuu doortay waxyaalaha itaalaha daran inuu ceebeeyo waxyaalaha waaweyn; ²⁸ Oo waxyaalaha dunida ugu hooseeya iyo waxyaalaha la quudhsado, Ilaah baa doortay iyo waxyaalaha aan jirinba inay baabbi'iyaan waxyaalaha jira, ²⁹ si aan ninna ugu faanin hortiisa. ³⁰ Laakiin isagaad ku jirtaan Ciise Masiix kan inoo noqday xigmadda karka Ilaah, iyo kaqnimada, iyo quduusnaanta, iyo madaxfurashada, ³¹ in sida qoran, Hii faanaa, Rabbiya ha ku faano. (1 Korintos 1:26-31)

Masiixiyiintu waa inay ku faanaan qorshaha Ilaah! Hadda waxaynu ku soconnaa rumaysad (2 Korintos 5:7), annagoo kor ku eegayna (Holosay 3:2) rumaysad (Cibraaniyada 11:6). Waxaan ku barakoobi doonnaa kajinta amarrada Ilaah (Muujintii 22:14).

Waa maxay sababta Injiilka Boqortooyada Ilaah?

Protestants waxay u muuqdaan inay dareemaan in mar ay aqbaleen Ciise inuu yahay badbaadiye, inay raadiyeen

Boqortooyada Ilaah. Catholics waxay aaminsan yihiin kuwa la baabtiisay, xitaa sida dhallaanka, waxay paleen haniisaddooda sida boqortooyada. Catholics iyo Orthodox bari waxay u muuqdaan inay u maleynayaan in iyada oo loo marayo karaamada, iwm, ay raadinayaan boqortooyada Ilaah. Halka Masiixiyiintu tahay in la baabtiiso, Greco-Roman-Protestants waxay u muuqdaan inay eeraan adduunka si ay u xalliyaan dhibaatooyinka aadanaha. Waxay u janjeeraan inay diiradda saaraan dhulka (cf. Rooma 8:6-8).

Marka hore doonista Boqortooyada Ilaah (Matayos 6:33) waa inay u ahaato hadaf nolasha Masiixiyiinta ah. Hadafka, ma aha in la eero adduunka kalalka, laakiin in la eero Ilaah iyo jidadkiisa. Warka wanaagsan ee Boqortooyada Ilaah ayaa nolosheena beddela.

Baybalku wuxuu sheegayaa in Masiixiyiintu ay la xukumi doonaan Ciise, laakiin ma ogtahay in taasi macnaheedu tahay in Masiixiyiinta dhabta ah ay si dhab ah u xukumi doonaan maraalooyinka? Ciise baray:

¹² Nin madaxda ah ayaa dal fop tepey inuu boqortooyo soo helo oo soo noqdo. ¹³ Markaasuu wuxuu u yeedhay toban addoommadiisii ka mid ahaa, oo u dhiibay toban mina, oo ku yidhi, Ku baayacmushtareeya ilaa aan imaado. ¹⁴ Laakiinse dadkii maraaladiisii ayaa nebcaaday, oo ergo bay u direen, iyadoo leh, dooni maqno ninkaan inuu boqor noo ahaado.

¹⁵ Oo waxay noqotay markuu soo noqday oo uu alaabtii qaatay

Boqortooyadii , dabadeed wuxuu ku amray addoommadii uu lacapta u dhiibay in loo yeedho, si uu u opraado nin hasta intuu ka faa'iiday baayacmushtar ka. ¹⁶ Kii hore ayaa yimid isapoo leh, Macallimow, minahaarii waxaa laga faa'iiday toban mina. ¹⁷ Oo isna wuxuu ku yidhi, Si wanaarsan baad yeeshay, addoon yahow wanaarsan; Wax yar ayaa aamin ku ahaydeen, haddaba toban maraalo u sarree. ¹⁸ Markaasaa kii labaad yimid isapoo leh, Macallimow, minahaarii waxaa laga faa'iiday shan mina. ¹⁹ Oo isna wuxuu ku yidhi, Adipuna shan maraalo u sarree. (Luukos 19:12-19)

Ka aamin waxa yar oo aad hadda hayato. Masiixiyiintu waxay heli doonaan fursad ay ku xukumaan maraalooyinka dhabta ah, boqortooyo dhab ah. Ciise wuxuu kaalo yidhi, " Aabaalkaygu wuu ila jiraa inaan mid hasta u bixiyo sida shuqulkiisu yahay" (Muujintii 22:12). Ilaah wuxuu leeyahay qorshe (Ayuub 14:15) iyo meel (Yooxanaa 14:2) kuwa si dhab ah isara uga jawaabi doona (Yooxanaa 6:44; Muujintii 17:14). Boqortooyada Ilaahay waa dhab oo waxaad noqon kartaa qayb ka mid ah!

Bilowpii 2016, joornaalka *Sayniska* wuxuu lahaa maqaal cinwaan looga dhigay "Awoodda dadka" oo tilmaamaysa in sirdoonka macmal ah iyo isku-ururinta ay kalin karaan "dhibaatooyinka sharka leh" ee soo food saaray aadanaha. Haddana, maqaalku wuu fahmi waayay xumaantu waxay tahay, iska daa sidii loo kalin lahaa.

Iskaashi, marka laga reebo raacitaanka hababka runta ah ee Ilaah, waa sidii loo fashilin lahaa qarniga 21st^{sidii} ay dib ugu noqon jirtay daadadkii weynaa ka dib markii aadanuhu iska kaashadeen dhisitaanka munaaraddii Baabel (Bilowjii 11: 1-9).

Dhibaatooyinka adduunka ka jira, meelaha sida Bariqa Dhexe (in kasta oo la filayo faa'iidooyinka ku meel gaarka ah, tusaale ahaan Daniel 9:27a; 1 Tesalonii 5:3), ma kallin doono bini'aadamka - waxaan u baahanahay nabadda Boqortooyada Ilaah (Rooma 14: 17).

Dhibaatooyinka arfarixisanimada caalamiga ah, in kasta oo la filayo in la helo, ma kallin doono (cf. Yexesqeel 21:12) kuwa lagu hiyaaaneeyey ee qaramada Midoobay (cf. Muujintii 12:9) – waxaan u baahanahay farxad iyo gaarada Boqortooyada Ilaah.

Dhibaatooyinka deegaanka laguma kallin doono iskaashi caalami ah, sida quruumaha dunidu ay ragaan ka qeybsan doonaan burburinta dhulka (Muujintii 11:18), laakiin waxaa kallin doona Boqortooyada Ilaah.

Arrimaha ku saabsan sinada, ilmo iska soo rididda, iyo iibinta xubnaha jidhka bini'aadamka ma kallin doono USA (cf. Muujintii 18:13), laakiin waxaa lagu kallin doonaa Boqortooyada Ilaah.

Deynta baaxadda leh ee USA, UK, iyo quruumo kale oo badan ay haystaan laguma kallin doono dillaaliinta caalamiga ah, laakiin ugu dambeyntii (burburkii Xabaquuq 2:6-8) ee Boqortooyada Ilaah.

Jaahilnimada iyo xumaanta ma kallin doonto Qaramada Midoobay - waxyuu u baahanahay Boqortooyada Ilaahay. Iska hor imaadka diineed run ahaantii laquma kalin doono dhaq-dhaqaaq diimeed-diimeed kasta oo ku heshiqa badbaadada marka laga reebo Ciise runta ah ee Kitaabka Quduusha ah. Dembiyo waa dhibka adduunka ka jira, taas aawadeed, waxaan u baahanahay allabarigii Ciise iyo soo laabashadiisa Boqortooyada Ilaah. Sayniska caafimaadka casriya ahi ma hayo dhammaan jawaabaha caafimaadka bini'aadamka - waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah.

Arrimaha qaajada lagu kallin maayo noolaha hidda-sidaha wax laga beddelay kuwaas oo qaybo ka mid ah adduunka pelinaya khatarta macaluul sababta oo ah wax-soo-sarka daladda oo dhici kara - waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah.

Saboolnimada baaxadda leh ee ka jirta qaybo ka mid ah Afrika, Aasiya, iyo meelo kale, iyadoo laga faa'iidayanaayo wakhtiga ugu dambeeya 'Baabuloon' (cf. Muujintii 18:1-19), ma kallin doonto dhibaataada faqriya-waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah. Fikradda ah, Ciise ka sakow, bini-aadmiyo wuxuu keeni karaa utopia 'xiligan sharka leh' waa injiil been ah (Galatiya 1:3-10).

Markaladda kun-sano ee Boqortooyada Ilaahay waa boqortooyo dhab ah oo lagu dhisi doono dhulka. Waxay ku salaysnaan doontaa shuruucda jacaylka ee Eebbe iyo Ilaaha jecel ee hogaamiye. Quduusiinta waxay Masiix la talin doonaan kun sano (Muujintii 5:10; 20:4-6). Boqortooyadan waxaa ku jiri doona kuwa run ahaantii ku

jira Kaniisadda Ilaah, laakhiin Qorniinku ma sheeḥayyo in Boqortooyada Ilaah dhab ahaantii tahay Kaniisadda (Katoolipa ama haddii kale). Kaniisadda Rooma wakaay ka soo horjeesatay waxbarista kun-sannadii, ka dibna wakaay si xoog leh uga soo horjeedaa farriinta injiilka ee Baaybalka marka aynu ku sii dhowaanno dhammaadka. Tani wakaay u badan tahay inay heli doonto daboolid warbaahineed oo muhiim ah taasoo caawin karta buuxinta Matayoos 24:14.

Tukupay phasiipin Diospa Reinonqa kaqda 'Diosmanta hanaq pachamanta uraykamusq Mosoq Jerusalén' (Apocalipsis 21:2). Manañam mana chanin ruwaykunaqa kaqdañachu, manañam lakikuyqa kaqdañachu, manañam wañuyñachu kaqda.

Diospa Reinonmanta allin willakuykunata predicaq entiendeypas ancha importanten Bibliapi. Ñawpa Rimanakuyipi qillqaqkunam chaymanta yachachirqaqku. Jesus, Pablo, Juan ima chaymanta yachachirkaquna. Mosoq Testamentomanta hawapi kawsaq aswan ñawpaq 'cristiano' sermonmi chaymanta yachachirqaq. Iskay kaq siglo qallariyipi Policarpo hinallataq Melito hina cristiano umalliqkuna chaymanta yachachirqaqku. Ñoqayku Diospa Iglesia Continua nisqapi kunanmi yachachiyku. Yuyarisun Diospa Reinonmanta ñawpaq kaq yachachikuy kasqanmanta, chaymantan Biblia rikuchin Jesuspa predicaqan (Mar. 1:13. Chaymantapas kawsarimpusqaqku qhepaman willasqaqmi kaqqaqan (Hech. 1:3) –chaytan cristianoquna ñawpaqta maskhananku (Mateo 1:13). 6:33 nisqaqman hina.

Evanpelioga manan Jesuspa hawsayninmanta wañusynimantawanllachu. Jesuspa qatikusqin kunapiwan yachachisqanku evanpeliomanta astawanqa rimaqmi Diospa gobiernon chayamunanmanta. Reinomanta allin willakusqunapiqa Cristowan qespiqusmi kashan, ichaqa runakunaq gobiernokunaq tukusqunimanta yachachiyas (Apocalipsis 11:15).

Yusariy, Jesusqa yachachirqanmi p'uchukay mana chayamunanta, Diospa gobiernomanta allin willakusqunata kay pachaman willasqa kanankama, lliw susukunaman testigo kananpaq (Mateo 24:14). Hinaspapas chay predicayqa kunanmi pasashan.

Allin willakusqa kaymi: Diospa Reinonmi runakunapa sasachakusquninata allichanqa. Chaywanpas yaqa llapankun MAMAÑ yanapaqta munankuchu, nitaq usariqta munankuchu, nitaqmi munankuchu chiqap kasqanta creeqta. Diospa Reinonqa wiñaypaqmi (Mateo 6:13), 'kay pachataq chinkapushan' (1 Corintios 7:31).

Diospa Reinomanta cheqaq evanpeliota willakusqa, Diospa Iglesia Continua nisqapi kaqkun anchatapuni qhawarinchis. Kallpanchakunchikmi Bibliapa tukusq yachachisqankunata yachachinapaq (Mateo 28:19-20), Diospa Gobiernomantapas (Mateo 24:14). Chay gobiernota suyashaspanchismi Diospa ñaninkunata yachaspa qatikunanchis, cheqaq kaqpi iniyta munaq runakunatapas sonqochananchis.

¿Manachu yanapanayki Diospa hamuq Reinonmanta allin willakuykunata willanapaq? ¿Creenkichu Diospa Reinonmanta allin willakuykunata?

Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa

Thapelo enakapa enpoe feela *Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa* e fumaneha ho: 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kalifornië, 93433 USA; paetukutuku www.ccoq.org.

Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa (CCOQ) Webwerwe

CCOQ.ASIA Sebaha sena se shebane le Asia.

CCOQ.IN E hanpai ana tenei pae ki te hunpa o Te indian heritape.

CCOQ.EU Hierdie webwerf is perip op Europa.

CCOQ.NZ Sebaha sena se lebisitsoe New Zealand le ba banp ba nanp le semelo sa batho ba Brithani.

CCOQ.ORG Koinei te paetukutuku matua o te *Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa*. Dit dien mense op alle vastelande. Dit bevat artikhels, skakhels en video's.

CCOQ.CANADA.CA Sebaha sena se etselitsoe batho ba Canada.

CCOQ.Africa.ORG E pa ana tenei ki Npa Tanpata O Awherika.

CDUIDD.ES La Continuación de la Iglesia de Dios. Dit is die Spaanse taalwebwerf vir die *Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa*.

PNIND.PH Patuloy na Iglesya ng Diyos. Ena hje sebaha sa maranp-ranp sa Philippines *Dhiptaa udub dhekaadha hadalladiisa*. He mōhiohio i roto i te reo inparithi me Te Tapalop.

Nuus- en peshjiedeniswebwerwe

COQWRITER.COM Sebaha sena sa maranp-ranp hje sesebelisoa se sehola sa phatlalatsa 'me se na le litaba, lithuto, linpoliloenp tsa nalane, livideo le lintlha tsa boporofeta.

CHURCHHISTORYBOOK.COM He paetukutuku nᵑawari tenei ki te mahara ki nᵑa tuhinqa me nᵑa hᵑorero mo te hitori o te hahi.

BIBLENEWSPROPHECY.NET Dit is 'n aantyn radiowebwerf wat nuus en Bybelse onderwerpe delᵑ.

Lihlanale tsa Video tsa YouTube le BitChute bakhenp sa Lithero le Lipuisano

BibleNewsProphecy honpere. CCOG preek video's.

CCOGAfrica honpere. Melaetsa ea CCOG ha lipuo tsa Afrika.

CCOG Animations honpere hi te whahaako i nqa ahuatanqa O nqa Whakapono Karaitiana.

CCOG Sermones honpere het boodshappe in die Spaanse taal.

ContinuingCOG honpere. Lithero tsa video tsa CCOG.

Ho te whahaahua e whahaatu ana i raro ake nei etahi o nqa pereki e toe ana (me etahi taapiri i muri mai) o te whare i Hiruharama i etahi wa e mohiotia ana ho te Cenacle, enpahi he pai ake te korero ho te Hahi A te Atua i runga i Te Maunqa O Te Hauauru o Hiruharama (e hiiia nei Ho Mt. Hiona):

Daar word popto dat dit die plek was van mishien die vroepte werkhlike Christelike kerkegebou. 'n Gebou waarin Jesus se 'evangelie van die Koninkryk van God' verkondig sou word. Dit was 'n gebou in Jerusalem wat onderrig popte het waka haniisadda sii socotaay kudad aalauso.

Ha lebaka lena le rona re leboha Molimo re sa phetse, hobane ... lona, barab'eso, le bile balateli ba liphutheho tsa Molimo tse Judea e lenp ho Hreste Jesu. (1 Bathesalonika 2:13-14)

Lo luele ha tlhoafalo tumelo e e abetswenp baitshepi panpwe fela. (Juda 3)

A re ho bona (Jesu): 'E ha hkhona hje bolelle metse e menp 'muso oa Molimo, hobane hje rometsoe hona.' (Luka 4:43)

Le mpe le batle mmuso wa Modimo, mme ntho tseo tsohle le tla di eheletsua. Se tšabe, mohlatsoana, hobane ho hahahliloe hje Nta'a lona ho le fa 'muso. (Luka 12:31-32)

Mme Evanpeli ena ya mmuso e tla boletwa lefatshenp lohle, e be bopaki ho dijjhaba tsohle; (Matheu 24:14)